Український християнський часопис

МІСІОНАР

Рік заснування 1897 № 11 (145) листопад 2004

РЕДАКЦІЯ ЧАСОПИСУ "МІСІОНАР" ПРОПОНУЄ:

Не бійся, тільки вір *(життя і служіння ієромонаха Студійського Уставу Володимира Василя Вороновського)* /Упорядкування о. Йосафата Воротняка, ЧСВВ і Віри Арів *(2-е видання, виправлене і доповнене)*. — Львів, 2004. — 92 с.

Подаємо вам книжку, у якій іде мова про ієромонаха Студійського Уставу Василя Володимира Вороновського – людини великої сили духа. Завдяки молитві й свідченню цього жертвенного священика тисячі вірних як у часи підпілля, так і після відродження нашої Церкви ступили на шлях навернення і спасіння.

Адресоване це видання, яке є своєрідним путівником до зросту в святій вірі, передусім хворим і знедоленим, котрі шукають ліку від своїх душевних та тілесних недуг і порятунку від наслідків дії злобної диявольської сили.

ВИДАВНИЦТВО "КАЙРОС" ПРОПОНУЄ:

о. Яцек Салій. **Смерть. Воскресіння. Життя вічне.** – *120 с.*

Цією книжкою видавництво розпочинає серію тематичних видань, де розглядатимуться найважливіші та найактуальніші проблеми християнського життя. У ній вміщено роздуми, які допоможуть читачеві знайти дорогу серед життєвих труднощів, дадуть відповідь на такі питання: "Яким має бути наше ставлення до важкохворих та вмираючих?"; "Чи допустимою є евтаназія?"; "Чи я справді вірю у життя вічне?"; "Чи вмирає душа?" та ін.

Замовлення надсилайте на адресу: а/с 78, Київ-1, 01001, тел./факс: (044)230-82-56, 230-82-57; e-mail: kairos@public.ua.net.

У книгарнях Львова та Івано-Франківська можна придбати книгу **"Святий Луїджі Оріоне: апостол милосердя"** *(Львів, 2004).*

У цьому виданні міститься матеріал про життя і діяльність італійського святого першої половини 20 ст., який був духовним батьком убогих, пригнічених та скривджених, а також засновником декількох монаших спільнот. У своєму складному і драматичному житті він постійно намагався виконати слова зі Святого Письма: "Об'єднати все у Христі".

Цей великий святий Вселенської Церкви є святим наших часів, святим для усіх людей, зокрема для молоді.

У Львові можна замовити цю книгу за тел.: (0322) 75-70-16.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 2005 РІК

християнський часопис "МІСІОНАР" і Ви знайдете духовного приятеля, який допоможе зрости у св. вірі, збільшить у серці любов до Бога і ближніх та розрадить у хвилині смутку!

Передплатний індекс – 23959

Вартість передплати:

на 1 місяць – 1 грн. 68 коп., на 3 місяці – 5 грн. 04 коп., на 6 місяців – 10 грн. 08 коп., на 11 місяць – 18 грн. 48 коп.

Слава Ісусу Христу!

Листопадові дні були і є важливими для усіх нас, українців, як у національному, так і в релігійному аспектах.

Св. апостол Павло писав, що кожна влада походить від Бога. Багато кому важко з цим твердженням погодитися, а іншим, які переконані, що певний вибір громадянами своїх представників влади не є завжди добрий, приходять на гадку такі слова зі Святого Письма: "Тим, які Бога люблять, усе співдіє на добро". Отож, маємо бути впевненими, що все те, що сталося і станеться, нам, які любимо Бога, сприятиме на добро, передусім духовне.

Разом зі св. апостолом Павлом відкиньмо вчинки темряви і зодягнімося у зброю світла, роздумуючи про це з К'ярою Любік у "Слові життя". У жовтні відбулося чимало подій у житті нашої Церкви. Найважливіша з них – це Синод єпископів УГКЦ у Києві та винесені на ньому постанови. Інформуємо також про прощу вервиці у Бучачі і посвячення дерев'яної церкви у Крехові.

У листопаді минає 400 років від того часу, як св. священмуч. Йосафат Кунцевич вступив до василіянського монастиря у м. Вільні. Ця знаменна подія стала приводом для того, аби ви ще раз пригадали собі жертвенне служіння цього великого святого, прочитавши у цьому числі обширну статтю про його життя. В останню суботу і неділю листопада у м. Володимирі-Волинському відбудеться урочисте відзначення згаданого ювілею.

Наш постійний дописувач бр. Миколай Микосовський, ЧСВВ пропонує змістовну статтю про св. Архистратига Михаїла та вірш-молитву до нього. Переклад матеріалу з польської мови бр. Макарія Солюка, ЧСВВ, молодого студента з Польщі, про Ісуса Христа, Який несе потіху всім засмученим, допоможе багатьом читачам утвердитися у св. вірі.

З нагоди свята 1 листопада о. Василь Зінько, ЧСВВ у своєму матеріалі нагадує нам про вагому роль численних отців Василіян у процесі національного визволення України. Згаданого дня минає 60-та річниця смерті Митрополита Андрея Шептицького, про життя і діяльність якого пише у своїй змістовній статті наша читачка Євгенія Грень.

Свята Тайна Оливопомазання є важливою у житті кожного християнина. Свою розповідь про злобні дії спокусливого змія продовжив наш дописувач Стефан Красномовець. Ми знову поповнили нашу рубрику "Запитують – відповідаємо" цікавими темами, які хвилюють наших читачів.

Деякі фрагменти місійної і капеланської праці о. Якима Фещака, ЧСВВ висвітлив у своїй публікації о. Мелетій Батіг, ЧСВВ. Нарис про життя і священиче служіння о. Осипа Лещука читайте у рубриці "Постаті УГКЦ". Подаємо у цьому числі закінчення його оповідання "Ганя".

Молімося за новообраного Президента України, щоб він свою владу виконував згідно з наукою Ісуса Христа: "Хто перший між вами, хай буде всім слугою".

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИСТОПАД

(Поблагословлені Святішим Отцем)

ЗАГАЛЬНИЙ: ЩОБ УСІ ХРИСТИЯНИ, ЯК ЧОЛОВІКИ, ТАК І ЖІНКИ, УСВІДОМИВШИ ВЛАСНЕ ПОКЛИКАННЯ У ЦЕРКВІ, ЩЕДРО ВІДПОВІДАЛИ НА БОЖИЙ ЗАКЛИК ПРЯМУВАТИ ДО СВЯТОСТІ В СВОЇХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ.

Господь закликає усіх людей до святості. Св. апостол наголошує: "Воля Божа – святість ваша". Сучасним людям, зокрема мирянам, це здається неможливим. Багато хто з людей каже: "Це не для мене". Так не повинен говорити християнин. Ісус Христос прийшов з неба на землю саме для того, щоб дати можливість усім людям спастися, тобто осягнути святість.

Без сумніву, що набагато більше людей спаслося від тих, яких ми вшановуємо як блаженних чи святих. Те, що серед людей, проголошених Церквою святими, є більше духовних осіб, не означає, що мирян-святих у небі є менше. Правдоподібно, їх є набагато більше, тому всі християни, як чоловіки, так і жінки, повинні усвідомити важливість свого власного спрямування до святості у тих нелегких обставинах, у яких вони живуть.

Молімося, щоб усі миряни, обтяжені різними обов'язками, постійно прагнули стати святими, а ті, які мають сім'ї, намагалися розуміти їх, як домашню Церкву, де вони знаходитимуть усі засоби на дорозі до святості.

МІСІЙНИЙ: ЩОБ УСІ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ МІСІЙНЕ СЛУЖІННЯ, НІКОЛИ НЕ ЗАБУВАЛИ ПРО ТЕ, ЩО ЕФЕКТИВНІСТЬ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЇ ВИПЛИВАЄ З ОСОБИСТОЇ СВЯТОСТІ Й ЦІЛКОВИТОГО ВНУТРІШНЬОГО З'ЄДНАННЯ З ХРИСТОМ.

Під місійним служінням розуміємо завдання, які виконують післані Церквою єпископи, священики, диякони, катехити і миряни з метою поширення Доброї Новини серед людей, які ще не вірять у Христа.

Св. апостол Павло каже, що Бог хоче, щоб усі люди спаслися і дійшли до розуміння правди. До людей, які ще не пізнали Бога, слід промовляти не лише зрозумілою їм мовою, але також практикуванням християнської любові не тільки на словах, а й на ділах. Саме від цього свідчення залежить ефективність усієї місійної діяльності Церкви.

Церква зі своєї природи є святою, тому і її члени, які голосять Христову науку, повинні всіма своїми силами намагатися зростати у святості, щоби люди, які ще не вірять або недавно почали вірити, бачивши їхні добрі діла, прославляли Бога і прагнули ставати членами Містичного Христового Тіла.

Молімося, щоб усі, які виконують місійне служіння, заповідь Ісуса Христа: "Ідіть по всьому світу і зробіть Моїми учнями всі народи", розуміли так: "Ідіть та проповідуйте і свідчіть перед людьми всього світу своїм чеснотливим життям приналежність до св. Церкви. Ідіть та моліться і випросіть у Господа постійної наснаги і сили витривало продовжувати спасительне діло Боже серед усіх народів світу".

МІСЦЕВИЙ: ЩОБ В УКРАЇНІ ЗНИКЛИ МІЖКОНФЕСІЙНІ ПРОТИСТОЯННЯ І ВЗАЄМНА НЕДОВІРА.

У звітах міжнародних миротворчих сил часто зустрічаємо дуже зворушливі повідомлення. У деяких з них мовиться, що солдати однієї з воюючих сторін рятували від смерті поранених ворогів, які донедавна в них стріляли. Дуже часто на грудях пораненого ворога вони бачили хрест, схожий на їхній, і це спонукало їх відважно рятувати вмираючого противника. Це діло милосердя є виконанням Христової вимоги: "Чиніть своїм ближнім те, що ви бажали б, аби вони вам чинили".

У тих же звітах говориться також про те, що в екстремальних ситуаціях вояки однієї чи другої воюючої сторони розуміли, наскільки була фальшивою та інформація про їхніх ворогів, яку їм давали начальники-зверхники.

Подібне діється і в релігійному протистоянні. Для того, щоб не було різних непорозумінь, слід представникам різних християнських конфесій організовувати екуменічні зустрічі, щоб усунути протистояння і недовіру. При таких спільних зустрічах необхідно молитися за зближення поглядів і об'єднання всіх християн, щоби був один пастир і одне стадо.

Молімося, щоб представники різних конфесій намагалися взаємно себе пізнати і ширили правдиву інформацію як про себе, так і про інших християн України.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЛИСТОПАД — СВ. ПАВЛО ВИЗНАВЕЦЬ, 19.11 (6.11)

Народився у 4 ст. у місті Солуні в грецькій частині Македонії. Довший час був писарем царгородського патріарха Олександра, а потім його висвятили на диякона. Після смерті св. Олександра був висвячений на єпископа і став таким чином його наступником на патріаршому престолі. За намовою єретиків-аріян імператор Констанцій засудив його на вигнання. Його місце посів аріянський єпископ Євсевій з Нікомидії.

Патріарх Павло прибув до Рима, де зустрівся зі св. Атанасієм Олександрійським, який також терпів на вигнанні через єретиків. Коли Папа Юлій I довідався про Павла й Атанасія, то скликав 341 року Синод, який виправдав обох патріархів і наказав повернути їм патріарші престоли. Після смерті Євсевія Павло повернувся на патріарший престол, але аріяни ще двічі проганяли його на заслання.

Під час останнього вигнання перебував у Месопотамії, Сирії і Вірменії, де його шість діб морили голодом. Загинув мученицькою смертю від задушення у 351 році.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ГРУДЕНЬ

ЗАГАЛЬНИЙ: ЩОБ УСІ ЛЮДИ НА СВІТІ СПРИЙМАЛИ ДІТЕЙ ЯК ЦІННИЙ ДАР БОЖИЙ, ЯКІ ЗАСЛУГОВУЮТЬ НА ПОСТІЙНУ ПОВАГУ, РОЗУМІННЯ І ЛЮБОВ.

МІСІЙНИЙ: ЩОБ ВОПЛОЧЕННЯ ІСУСА ХРИСТА СТАЛО НАЙКРАЩИМ ЗРАЗКОМ ДЛЯ СПРАВЖНЬОЇ ІНКУЛЬТУРАЦІЇ ЄВАНГЕЛІЯ У КОЖНОМУ НАРОДІ СВІТУ.

МІСЦЕВИЙ: ЩОБ НАШЕ СУСПІЛЬСТВО ПРОЙНЯЛОСЯ СПІВЧУТТЯМ І СОЛІДАРНІСТЮ З УСІМА ЗНЕДОЛЕНИМИ ЖИТЕЛЯМИ УКРАЇНИ.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ГРУДЕНЬ — СВ. АВАКУМ, 15.12 (2.12)

НАМ ПИШУТЬ

На сторінках нашого часопису висловлюють подяки:

Наталія Сулик з м. Долина Івано-Франківської обл. – Ісусові Христові, Матері Божій і св. ап. Юді Тадею за вислухані молитви: її син успішно закінчив школу і склав вступні іспити до вищого навчального закладу.

Ірина з м. Сокаля Львівської обл. – Ісусу Христу, Пречистій Діві Марії, св. ап. Юді Тадею за допомогу у вирішенні особистих проблем і заступництво.

Гніздовська Марія-Зоряна і ціла родина – Господу Богу в Пресвятій Трійці, Матері Божій Страждальній, усім святим і мученикам України за усі благодаті і заступництво.

Назар зі с. Рудники на Львівщині – Пресвятому Серцю Ісусовому, Матері Божій Гошівській, небесним заступникам – св. Йосафату, св. ап. Юді Тадею за успішну службу в армії.

"СЛОВО ЖИТТЯ"

"Відкиньмо, отже, вчинки темряви й одягнімось у зброю світла" (Рим 13, 12).

Світло і темрява – промовистий контраст, який відомий усім культурам і релігіям світу.

Світло – це символ життя, добра, досконалості, щастя, безсмертя. Темрява нагадує про холод, щось негативне і погане, страх, смерть. Св. апостол Павло говорить вірним з Рима, що християнин повинен цілковито розірвати зі своїм темним минулим, тобто нечистотою, несправедливістю, злобою, жадібністю, заздрістю, обманом, зухвальством (пор. Рим 1, 24-31).

"Відкиньмо, отже, вчинки темряви...".

Що ж це за вчинки темряви? Це, згідно зі св. Павлом, пияцтво, нечистота, сварки, заздрість (пор. Рим 13, 13), а також забуття про Бога, зрада, крадіжка, вбивство, гордість, гнів, зневага ближнього, і крім того – матеріалізм, консумізм, гедонізм, внутрішня порожнеча. До діл темряви належить легкодушність, з якою нераз дивимось деякі телевізійні програми та фільми, ширяємо Інтернетом, читаємо неморальні часописи чи безвідповідально одягаємося.

У хвилині нашого хрещення устами наших хресних батьків ми заявили, що готові померти для Христа і для гріха. У цій хвилині ми три рази відреклися диявола і його спокус. Сьогодні немодно говорити про диявола. Багато хто хотів би забути про нього і сказати, що він не існує. Однак він, на жаль, існує і продовжує спричинювати війни, кровопролиття і всякого роду насильства.

"Відкинути" – це дія, яка вимагає впевненості й послідовності, рішучості та відваги. Вона є надзвичайно необхідною, якщо ми хочемо жити у світі світла.

"...одягнімося у зброю світла".

Це означає, що не достатньо відкинути від себе зло, але необхідно одягнутися у зброю світла, тобто, згідно з поясненням св. апостола Павла, одягнутися у Господа Ісуса Христа і дозволити, щоб Він жив у нас (пор. Рим 13, 14). Св. апостол Петро також закликає нас взаємно любити один одного тими самими почуттями, що й Ісус (пор. 1 Пт 4, 8-10).

Це сильні слова, бо дозволити Ісусові жити в нас – нелегко, адже слід тоді нам віддзеркалювати Христові почуття, Його спосіб думання і діяння, любити так, як Він любив. А ми знаємо, що любов є вимоглива, яка вимагає від нас постійної боротьби проти егоїзму, що закорінився всередині нас.

Однак немає іншого шляху, щоб прийти до світла, як про це нам нагадує св. Іван Богослов у своєму першому посланні: "Хто ж любить брата свого, той у світлі перебуває, і в ньому немає причини до падіння. Хто ж ненавидить брата свого, той у темряві, і в темряві він ходить, і куди йде, не знає, бо темрява у нього засліпила очі" (1 Ів 2, 10-11).

"Відкиньмо, отже, вчинки темряви й одягнімось у зброю світла".

Цьогомісячне "слово життя" є закликом до навернення, точніше до постійного переходу від світу темряви до світу світла. Повторімо ще раз відважно сатані "ні" та всім його підлещуванням і знову твердо скажімо наше "так" Богові, як ми це зробили у день нашого св. Хрещення.

Ми не мусимо чинити великі діла. Достатньо, щоб кожне з наших діл, яке ми вже і так робимо, було натхненне правдивою любов'ю. Таким чином ми сприятимемо випромінюванню навколо нас "культури світла", всього позитивного і блаженств. Це буде будування раю вже на цій землі, щоб пізніше посідати його в небі всю вічність. Рай – це реальність, яку обіцяв нам Ісус. Це немовби дім, який будуємо тут, щоби жити у ньому там. І буде Його дар: повне щастя, гармонія, краса, безмежна радість, бо рай – це любов.

Ці слова підтверджує досвід, який пережила Мері з Перу, мати трьох маленьких дівчаток. Пізнавши "слово життя", вона зустріла Бога, знайшла світло; повністю була ним просякнута і її життя докорінно змінилося.

Невдовзі лікарі поставили їй діагноз важкої недуги. Їй залишилося жити трохи більше місяця. Нове довір'я до Ісуса, яке вона відчула, додало їй силу для молитви, у якій вона попросила Його про ще п'ять років життя, щоб утвердити своє навернення, аби змогти змінити своє життя також навколо себе.

Лікарі не могли пояснити, чому її здоров'я раптово покращилося, тому її виписали з лікарні. Вона повернулася додому, приготувалася зі своїм чоловіком до шлюбу в церкві й до хрещення їхніх трьох донечок.

І саме після п'яти років її недуга несподівано загострилася. За неповних два тижні закінчилося її земне життя. Перед своєю смертю вона аж до найдрібніших деталей дала вказівки і розпорядження стосовно своїх дочок, а також обдарувала надією свого чоловіка: "Зараз я йду до Отця, Який мене чекає. Все було чудово. Він мені подарував п'ять найкращих років у моєму житті, відколи я Його пізнала у Його Слові, Яке дає життя".

К'яра ЛЮБІК

(переклад з італійської мови о. Йосафата Воротняка, ЧСВВ)

НАМ ПИШУТЬ

На сторінках нашого часопису висловлюють подяки:

Мирослава з Сокальського р-ну Львівської обл. – Господеві, Матері Божій, св. ап. Юді Тадею, св. Йосифові й усім небесним заступникам за опіку і духовні ласки. Протягом уже 18 років ця читачка щоразу переконується, що Божа любов до людей безмежна.

Н. Вовчаста з м. Львова – Господу Ісусу Христу, Матері Божій, св. ап. Юді Тадею, св. Антонію, блаж. Миколаю Чарнецькому, усім ангелам і святим за оздоровлення бабусі, опіку над родиною і вирішення багатьох справ.

Дарія, Надія і Анна з м. Жовкви Львівської обл. – Господеві, Пресвятому Серцю Ісусовому, Святому Духові, Матері Божій, св. Анні, св. ап. Юді Тадею, св. Венедиктові, св. Анастазії, блаж. Миколаю Чарнецькому, св. Ользі, св. Антонію за те, що Ольга і Оксана успішно вступили до Львівського національного університету ім. І. Франка.

ПРОЩА ВЕРВИЦІ У БУЧАЧІ

На початку жовтня цього року в м. Бучачі на Тернопільщині відбулася X Міжнародна проща вервиці. Першими на цю прощу прибули гості з Росії (деякі з них їхали поїздом майже цілий тиждень). У ній також взяли участь гості з інших країн – Білорусі, Литви, Румунії, Сербії та Словаччини.

2 жовтня, у суботу, було проведено симпозіум на тему: "Екзархат Російської Греко-Католицької Церкви (РГКЦ)". Того ж самого дня відбулася дитяча програма у василіянському храмі Воздвиження Чесного Хреста. Потім учасники прощі процесійно перейшли з іконою Матері Божої з храму на стадіон, де відбулася молодіжна програма. Божественну Літургію очолювали священики РГКЦ. Після Хресної дороги з факелами відбулося молитовне молодіжне чування.

3 жовтня, у неділю, у храмі отців Василіян було відслужено Утреню і Службу Божу. Після співаної вервиці на стадіоні Архиєрейську св. Літургію очолив владика-ординарій Бучацький Іриней Білик, ЧСВВ у співслужінні з владикою Володимиром Війтишиним із Коломиї та більше як сотнею священиків.

У прощі взяли участь численні монахи та монахині різних Чинів і Згромаджень, майже десять тисяч паломників з України та інших країн Європи. Заключне слово виголосив п. Йозеф Марія де Вольф, організатор усіх десяти Міжнародних прощ вервиці в Україні.

Леся ШТИКАЛО

ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ ПОКРОВУ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В КРЕХОВІ

16-17 жовтня цього року на території Крехівського василіянського монастиря відбулися заходи з нагоди посвячення дерев'яної церкви Покрову Пресвятої Богородиці. Меценатом будівництва цього храму, іконостасу та всіх внутрішніх оздоблювальних робіт є п. Володимир Полуситок.

Урочистості з нагоди посвячення розпочалися ***16 жовтня*** Хресною дорогою. Потім була відслужена велика Вечірня з Литією і Утреня. Сотні вірних взяли участь у нічних чуваннях.

17 жовтня чин освячення храму здійснив єпископ Сокальський Кир Михаїл Колтун, ЧНІ у співслужінні з теперішнім ігуменом Крехівського монастиря о. Томою Кушкою, ЧСВВ та трьома попередніми — отцями Василіянами Теодозієм Янківим, Дам'яном Кастраном і Василем Тучапцем.

На урочистостях були присутні численні отці і брати Василіянського Чину, єпархіальні священики, декілька тисяч вірних з Крехова та інших місцевостей Галичини.

ЗАВЕРШИВ СВОЮ РОБОТУ СИНОД ЄПИСКОПІВ УГКЦ

З 5 до 12 жовтня 2004 року в Києві проходив Синод єпископів УГКЦ. У роботі Синоду, який очолив Глава УГКЦ Блаженніший Любомир кардинал Гузар, взяли участь 38 владик – діючі єпископи УГКЦ з чотирьох континентів світу.

Владики зосередили свою увагу на розгляді стану Церкви, обговорювали питання подальшого розвитку і удосконалення структури Церкви та канонічно-правові підстави діяльності патріарших комісій. Також відбувалося обговорення кандидатур нових єпископів для єпархій в Україні й за кордоном.

Головною темою Синоду було питання формації майбутніх священиків. Йшлося не тільки про досконале семінарійне виховання нових генерацій душпастирів, а й про перманентне будування особи священика — від шкільної парти і до відходу на емеритуру (заслужений відпочинок).

2005 рік у Католицькій Церкві проголошений Роком Пресвятої Євхаристії. Для опрацювання власного способу проведення урочистостей, присвячених вшануванню Пресвятої Євхаристії, створена Синодальна комісія.

У рамках роботи Синоду ***9 жовтня*** владики побували у м. Каневі, де відслужили панахиду на гробі Тараса Шевченка, ***10 жовтня*** — взяли участь в Архиєрейській Божественній Літургії з нагоди освячення хрестів Патріаршого собору Воскресіння Христового у м. Києві, а ***11 жовтня*** — здійснили візит ввічливості до Президента як Глави Української держави.

Учасники Синоду написали листа до Святішого Отця і Звернення до Верховної Ради України у справі земельної реформи. На Синоді були прийняті постанови, з яких найважливішими є такі: провести загальноцерковну богословську конференцію 11-16 квітня 2005 року у Львові; проголосити 2005 рік Роком Пресвятої Євхаристії та подати на розгляд наступному Синодові єпископів УГКЦ, який відбудеться 23-31 серпня 2005 року у Львові, питання про структуру і функціонування Патріаршого правління.

РІК ПРЕПОДОБНОЇ СЕСТРИ ЙОСАФАТИ

20 листопада кожного року УГКЦ святкує день блаженної Йосафати Гордашевської, співзасновниці Згромадження Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії. Цього року ця монаша спільнота проголосила святкування Року Преподобної Сестри Йосафати.

У програмі святкування Року Преподобної Сестри Йосафати у Львові відбудуться чотири Божественні Літургії: ***31 жовтня*** об 11.00 год. у храмі св. Михаїла (вул. Винниченка, 22), ***7 листопада*** о 9.30 год. у храмі св. Онуфрія (вул. Б. Хмельницького, 36), ***14 листопада*** о 13.00 год. у храмі св. свщмч. Йосафата (вул. Замарстинівська, 134) і ***20 листопада*** об 11.00 год. у храмі Покрову Пресвятої Богородиці (вул. Личаківська, 175). Після кожної Служби Божої вірні матимуть нагоду вшанувати мощі блаженної Йосафати.

У рамках святкування після св. Літургії 20 листопада буде відкрито меморіальну дошку на будинку по вул. Личаківська, 67, де народилася і проживала блаженна Йосафата.

о. Ігор ЯЦІВ,
прес-секретар Глави УГКЦ

ВЕЛЕТ ДУХА ЖОРСТОКОЇ ДОБИ

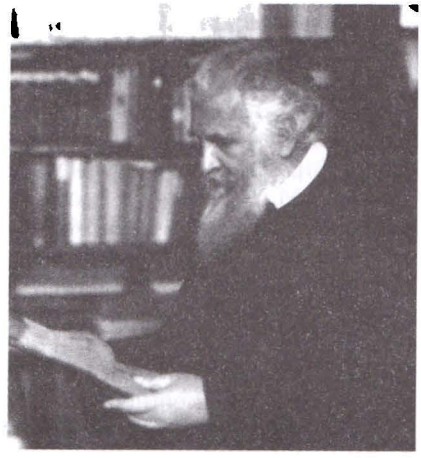

1 листопада цього року наша Церква урочисто відзначає 60 років з дня смерті одного з найбільших синів української нації Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького.

Українська історія подає нам три величні постаті церковних достойників, які, жертвенно працюючи в царині культури і духовності, рятували українську самостійну державність. У княжі часи – це митрополит Іларіон, перший митрополит-українець після перемоги князя Ярослава Мудрого над грецьким Царгородом у 1046 році. Звільняючи українську Церкву від царгородської опіки, Іларіон дав початок монашому життю, заклав при церквах школи і взагалі поставив Церкву на таку висоту, що вона стала фундаментом служіння своєму народові.

Другим церковним велетнем уже в добу козацької держави був київський митрополит Петро Могила. Його життя і діяльність у час масових рухів народу врятували націю від руїни, скерували до культури Західної Європи. Заснована ним Могилянська академія на зразок Сорбонського університету в Парижі була вогнищем національно-культурного життя України і всього європейського Сходу.

Третім духовним світочем став Митрополит Андрей Шептицький, якого ще за життя у 1935 році на ювілейних урочистостях в українських громадах Америки було названо князем Української Церкви. Війни 20 ст. принесли страшну руїну в наш край. Відсутність державності й національної освіти перетворило б народ на зденаціоналізоване населення, яке поглинули б чужинецькі культури, як примітивних кочівників. Прогалину в українському громадсько-національному житті заповнив Митрополит своєю невтомною діяльністю, яка сприяла збереженню державницької ідеї, породила національно-визвольні змагання у майбутньому, не дала зламати прагнення народу до національного відродження, а, отже, і до самостійної держави.

Славний рід Шептицьких можна назвати справжньою національною елітою. Це один з найдавніших родів не лише України, але й Європи, такий же давній, як рід Габсбургів. Уже в 13 ст. згадуються добрі справи його представників. Шептицькі дали Українській Церкві трьох митрополитів і ще кількох ігуменів та єпископів. Після завоювання Галичини Польщею в 14 ст. Шептицькі були серед членів тих родів, які обороняли українську народність і Церкву. Ними закладено українські друкарні: у 1618 році біля Комарна, а у 1668 році – в Уневі. Загальновідомо, що собор св. Юра, окраса Львова і гордість української архітектури, один з найкращих зразків барокового стилю, здвигли львівські владики Атанасій і Лев Шептицькі з 1744 до 1774 років. Не зайвим буде нагадати, що

львівські владики Атанасій (1715-1746) та Лев (1749-1779) Шептицькі були також митрополитами Київськими з 1729 і з 1776 років відповідно.

Католицька Церква східного українського обряду або, як ми кажемо, Українська Греко-Католицька Церква (УГКЦ), мала своє поширення на всю Україну і слово "православіє" уперше було вжито саме в УГКЦ.

Основна різниця між УПЦ і УГКЦ — у визнанні верховенства Папи Римського, а це якраз і було захистом від поневолення Української Церкви російським царатом і сприяло збереженню української мови. Отже, слово "православіє", як і назва держави "Росія", присвоєно Московією. А Церкву Московського патріархату резонно назвати "цареславієм", оскільки патріархи в Росії були підвладні царям і Церква в руках царату стала знаряддям поневолення народів *(див. о. Кость Панас. Історія Української Церкви, Львів, 1992 р.)*.

Для того, щоб не потрапити в кабалу до російського цареславія, деякі греко-католики переходили на латинський обряд. Так вчинив і батько Митрополита Андрея — Іван, уже ополячений, однак, як він сам заявляв, гордий за свій український рід. Мати Софія з роду графів Фредрів була глибоко релігійною, знала багато мов і свої знання передала сину Роману (хрещене ім'я Митрополита Андрея). Батько і дід графині Софії були письменниками. Сама вона також писала. Її строга мораль, любов до ближніх і почуття обов'язку навернули Романа до обряду та народності своїх предків і привели його в монастир.

Проте Роман спочатку піддав себе випробуванням на покликання. Він служив в армії, потім навчався в університеті, здобув звання доктора права, відвідував Рим і Київ, спілкувався з визначними українцями, зокрема з видатним істориком проф. Володимиром Антоновичем. І, нарешті, строге монаше життя, молитви, пости, фізична праця, послуговування іншим ченцям, безперервне навчання, здобуття звання доктора богослов'я, єпископ Станіславівський і з 1901 року — митрополит Галицький.

Покинувши багатство, Митрополит Андрей Шептицький "відрікся політично могутніх кіл, вернувся до пониженої віри своїх предків і пішов служити убогому, політично слабому, культурно занедбаному українському народові" (Лонгин Цегельський). Отже, не лише у простій хаті жили українство і любов до рідного народу; глибокий гуманізм і патріотизм панували і в багатих графських палатах.

Маючи значне родинне майно і прибутки Митрополії, Митрополит Андрей використовує їх на добродійні справи, а сам живе у дуже скромних умовах. Завдяки його діяльності Львівська митрополія стає на чолі української політики. Він встановлює тісні зв'язки з товариством "Просвіта", Науковим товариством ім. Т. Шевченка та іншими культурно-освітніми, економічними і політичними осередками українського національного життя, жертвуючи величезні суми на виховання молоді, надаючи допомогу і підтримку талановитим митцям і вченим.

Український край завдяки його зусиллям покрився мережею читалень товариства "Просвіта", шкіл і гімназій товариства "Рідна школа", гуртками спортивних товариств "Сокіл", члени яких у часи Першої світової війни стали добровольцями – Січовими Стрільцями. Не лише духовне, а й господарче життя розвивалося: виникли товариства "Сільський господар", "Маслосоюз", фінансові товариства і банки (наприклад,

"Дністер"). Кооперативна торгівля успішно конкурувала з чужинецькою, виганяючи жидівських лихварів із сіл. Випускалось багато українських книжок, газет і журналів.

Він збудував або давав пожертви на утримання декількох десятків установ, серед яких церкви, монастирі, школи, наукові заклади, лікарні тощо. Варто згадати хоча б засновані ним Національний музей і Народну лічницю у Львові, Національний парк у Карпатах для збереження флори і фауни, монастир отців Студитів в Уневі, ігуменом якого став його рідний брат о. Климентій Шептицький *(нині блаженний УГКЦ)*.

Свій авторитет Митрополит Андрей поширює на всю Україну та українську еміграцію. Для того, щоб духовно об'єднати весь український народ, він об'їхав всі землі, де проживали українці. Якщо кудись їхати не міг, то посилав апостольські листи та послання, подібно як св. апостол Павло, до якого уподібнювався аристократичним походженням, освітою та невсипущою енергією.

Спроби Митрополита Андрея поширити УГКЦ на тодішню російську Україну викликали в Росії справжню бурю... Царська Росія знала, що унія – це національна зброя українців найвищої якості. Тому одним з перших актів російських окупантів Галичини влітку 1914 року було ув'язнення і вивезення Митрополита у глибоку Росію.

Після вибуху революції у березні 1917 року Митрополита було звільнено зі заслання. Після приїзду в Київ він зустрівся з проф. Михайлом Грушевським у будинку Центральної Ради. Українські державники планували унією відгородити Україну від Москви та азіатства, але настав катаклізм – соціальні перевороти потягли Україну у вир хаосу і загальноросійської суєти. Митрополит присвячував усі свої сили для скріплення і поширення Української Церкви, її впливу на народ, поглиблення християнської релігійності.

Можна виділити три основні завдання, які втілював у життя Митрополит Андрей:

1. Розбудувати націю на основі християнської моралі, підняти її науковий і культурний рівень, щоб стати поруч з іншими культурними народами, тобто поєднати церковну ідею з ідеєю служіння нації.

2. Зблизити український Захід з українським Сходом.

3. Зробити український народ важливим чинником в об'єднанні християнської Східної Церкви зі Західною. А це означає, що ім'я Митрополита Андрея належить не лише українському народу, а стає цінністю усього світу, бо ідея об'єднання усіх християн є ідеєю багатьох століть.

Діяльність Митрополита у поєднанні з глибокою християнською релігійністю, що виросла у могутню філософію на основі науки Ісуса Христа, втіленням якої є єдина Христова Церква, його мученицьке життя на засланні, терпіння під час хвороби в останні роки життя та жертвенність дають повне право для проголошення блаженним цього світоча нації і Української Церкви. Які ще чуда потрібні для цього? Чудом і є усе життя і діяльність Митрополита Андрея Шептицького.

Євгенія ГРЕНЬ,
м. Львів

ДО 400-ЛІТТЯ З ДНЯ ВСТУПУ СВ. ЙОСАФАТА У МОНАСТИР

Святий священномученик Йосафат (Іван) Кунцевич народився у 1580 році в родині купця у м. Володимирі-Волинському. Навчався у Вільні (нині Вільнюс) у Литві. Згідно з волею свого батька, мав наслідувати його у торгівельній справі і одружитися. Однак серце юного Івана не було прив'язане до земних справ: він бажав посвятити своє життя Богові.

Це були часи церковного протистояння і він рішуче став на боці з'єдиненої Української Церкви з Римом, співпрацюючи спочатку з митрополитом Михайлом Рогозою, а потім – з митрополитом Іпатієм Потієм, якого ще раніше називали творцем унії.

Митрополит Іпатій радо прийняв у ченці здібного, побожного і надійного юнака. Так молодий Іван Кунцевич 1604 року у Вільні отримав чернечу рясу з рук митрополита, обравши монаше ім'я Йосафат. До цього дня він довго і ретельно готувався, прочитавши багато літератури про монашество на християнському Сході і отримавши численні поради від професорів римо-католицької теологічної академії.

Монастир Святої Трійці у Вільні, до якого вступив Іван Кунцевич, був тоді майже порожнім, однак, молодий монах-послушник через це не знеохотився. Він не критикував немонашу поведінку свого настоятеля Самійла Семчила і ще двох-трьох ченців, які там були, але почав закладати підвалини для нового монашого Чину молитвою, постом і покутами у самітній келії.

Протягом трьох років жодного разу монах Йосафат не вийшов за власною волею у місто, дуже рідко виходив зі своєї келії, молився, розважав над Святим Писанням і читав духовні книги. Часто чинив самобичування аж до крові, постійно носив волосяницю і спав на твердій долівці. Нелегко було молодому монахові витривати на цьому шляху без "живих" добрих прикладів. Наснагу і силу черпав із вже згаданих духовних вправ.

Він дуже любив літургійні Богослужіння. Коли митрополит висвятив його на диякона після постригу в монахи, то Йосафат міг ще більше віддатися хоровій молитві, до чого долучалися численні миряни, які його дуже любили. Його сучасники пізніше свідчили, що о. диякон Йосафат знав усю св. Літургію у східному обряді напам'ять зі всіма її напівами. Будучи дияконом, він катехизував людей, хоча був сам, так би мовити, самоуком. Він дуже добре знав усі церковні науки, передусім літургічні. Відзначався великою жертвенністю і любов'ю до убогих і паломників, радо послуговував недужим, які шукали допомоги і притулку при монастирі.

Бачачи приклад жертвенного і молитовного життя цього монаха, до напівпорожнього монастиря почали приходити численні юнаки. Знаменним став 1607 рік, коли серед новопострижених послушників був надзвичайно талановитий і освічений Йосиф Веніямин Рутський, який здобув солідну богословську освіту в Західній Європі.

Невдовзі монахи Йосафат Кунцевич і Веніямин Рутський розпочали своє діло духовного відродження східного монашества у з'єдиненій Церкві, започаткувавши своєрідний новіціят у Віленському монастирі. Веніямин викладав численні богословські предмети для майбутніх монахів, а Йосафат – церковні Богослужби, устав, напіви тощо.

У 1609 році внаслідок непослуху і бунту архимандрита Семчила митрополит позбавив його цієї гідності й призначив на його місце Веніямина Рутського. Того ж року митрополит висвятив о. диякона Йосафата на священика.

Через велику зайнятість архимандрита Рутського, який став митрополичим вікарієм у Литві, о. Йосафат виконував завдання настоятеля і водночас душпастиря. Він не переставав вправлятися у монаших чеснотах. Продовжував умертвлюватися у їжі і напоях, любив холод, молився вночі тощо. Часто, навіть щоденно, сповідався, невпинно дбаючи за чистоту своєї душі.

Ставши священиком, він постійно дбав за чистоту душ своїх вірних. Як свідчили свідки на беатифікаційному процесі, він став сповідником майже цілої Литви. Навіть будучи єпископом, він покірно сидів довгими годинами у сповідальниці, вмиваючи в ріці Божого милосердя грішні душі. На запитання: "У кого ви сповідаєтеся?", – греко-католики відповідали: "Сповідаємося в архиєпископа".

У 1610 році він став вікарієм архимандрита В. Рутського, а у 1611 році – офіційно був призначений настоятелем. Віленська монаша спільнота у 1613 році складалася вже з 50 молодих ченців. У цьому ж році В. Рутський, ставши київським митрополитом, призначив о. Йосафата ігуменом у Жировицях, який розвинув почитання чудотворної ікони Пресвятої Богородиці Жировицької. За рік часу він заклав там здоровий фундамент марійського святилища і василіянського монастиря на Білорусі, який проіснує майже 200 років у нашій Церкві.

У 1614 році о. Йосафат став архимандритом монастиря Святої Трійці у Вільні, який складався у той час з 60 монахів. Він був учителем новиків, провідником душ монахів, монахинь і мирян, сповідником, економом, опікуном калік і убогих. Його настоятельство було радше служінням братії. Давав приклад чеснотливого, зокрема убогого життя усій спільноті.

Був він водночас апостолом правовір'я і єдності. До нез'єдинених ставився з надзвичайно великою приязню і молився за їхнє навернення. Будучи архимандритом, він подався до Києво-Печерської лаври, яка юридично належала до з'єдиненої Київської митрополії, однак, ченці її були негативно налаштовані до з'єдиненої Церкви. Там він провів довгі години у молитві й братній розмові. До підкорення монахів цієї Лаври митрополиту Рутському так і не дійшло, але перші кроки о. Йосафат для цього зробив.

У 1617 році монахів віленської реформи було вже більше сотні і їхні монастирі знаходилися у Вільні, Битені, Жировицях, Новгородку і Мінську. Того ж року митрополит В. Рутський разом з о. Йосафатом скликали загальні збори (т. зв. капітулу) у Новгородовичах біля Вільна і створили чернече Згромадження, т. зв. Конгрегацію Святої Трійці, яка протривала аж до 1743 року, після якого стала однією з двох провінцій Чину св. Василія Великого.

1617 рік став "днем народження" цього Чину, який до сьогодні існує в Україні та на поселеннях під назвою "Василіянський Чин св. Йосафата". 400 років тому вступом до Віленського монастиря св. Йосафат дав йому окреме обличчя, тому слушно, що цей Чин нині носить його ім'я.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

КНЯЗЬ НЕБЕСНИХ СИЛ

На світлині: ікона св. Архангела Михаїла (17 ст.), смт. Войнилів на Івано-Франківщині.

Ангелів створив Господь. Вони є Його слугами та посланцями і нашими охоронцями під час земного життя. У їхньому існуванні християни не повинні сумніватися. Ці духовні невидимі створіння перевищують нас, людей, своєю досконалістю і могутністю.

У Святому Письмі можна знайти чимало місць, де йде мова про цих чистих духів. Наприклад, у книзі пророка Ісаї читаємо, що вони є близько Бога, перебувають перед Його високим престолом і повсякчасно прославляють Всевишнього чудесним співом: "Свят, свят, свят, Господь сил; уся земля повна Його слави" (пор. 6, 1-3). Кількість небесних воїнів є безмірна. Про це говорить Даниїл у своїй книзі: "Тисячі тисяч Йому служили, і силенна безліч перед Ним стояла" (пор. 7, 10).

Скрізь помітна опіка ангелів Божим народом (пор. Бут 19; Ді 12, 7-10). Св. Василій Великий запевнює, що ангели піклуються нами, наче пастух своїм стадом. "Коли людина не йде за голосом свого Ангела Хоронителя, то той не перестає її перестерігати", – мовить св. Августин. А св. Тома Аквінський у своєму відомому творі "Сума теології" твердить, що "ангели співдіють у всьому, що є добре для нас ...".

Знаємо з Біблії, що ангели на чолі зі св. Архистратигом Михаїлом скинули з Божих хоромів тих, які вчинили проти Бога бунт, – диявольів разом із їхнім сумнозвісним лідером – Люцифером. Господь не помилував тих ангелів, які піддалися гріхові гордості, кинувши їх до пекла і передавши їх до темної безодні, щоб їх тримати на суд (пор. 2 Пт 2, 4).

У Святому Письмі описується, як св. Архангел Михаїл поборов дракона і його збунтованих ангелів: "І настала війна на небі: Михаїл і ангели його воювали проти дракона, і дракон воював та й ангели його, та не перемогли, ані місця не знайшлося їхнього більше на небі. І повержено дракона великого, змія стародавнього, званого диявольом і сатаною, що зводить вселенну, — повержено на землю, і ангели його з ним повержені" (Од 12, 7-10). Після упадку Люцифера Творець вибрав для ангелів вождя – Архангела Михаїла, ім'я якого у перекладі означає "хто як Бог".

Злий дух дуже боїться свого супротивника – Архангела Михаїла, про що свідчать Біблія та інші джерела. До цього небесного заступника звертаються нераз за допомогою екзорцисти, коли виганяють із людей бісів. Наприклад, ритуал екзорцизму Папи Лева XII починається закликом: "В ім'я Бога Ісуса Христа" і молитвою до св. Архангела Михаїла.

До Божого посланця вірні моляться в особливо великих спокусах, що походять від пекельних сил. Існує молитва на вервиці для відігнання диявола, в якій містяться часті звертання до нашого помічника св. Архангела Михаїла.

Ангели відіграють значну роль у житті св. Церкви, яка користає з їхньої таємничої та могутньої допомоги, єднається з ними в Божественній Літургії, прославляючи Пресвяту Тройцю. Знаємо, що культ св. Михаїла сягає найдавніших часів. Християни будують церкви, посвячуючи їх надійному опікунові: в особі св. Михаїла Церква має свого охоронця і покровителя, що веде безстрашно до небесного щастя, незважаючи на антихристові пастки.

У Святому Письмі мовиться, що наприкінці світу св. Михаїл знову захистить Господній народ перед злом: "І в той час устане Михаїл, князь великий, що стоїть на варті... Той час буде часом скрути, якої не бувало відтоді, як постали люди, аж до сих пір... І багато з тих, що сплять у поросі земному, прокинуться; одні — на життя вічне, другі — на вічний сором та на ганьбу. Розумні сяятимуть небесним сяйвом, — і ті, що навернуть багатьох до справедливості, неначе зорі, повіки, назавжди" (пор. Дан 12, 1-3).

Невидимий світ тісно пов'язаний із видимим. Духовні створіння невтомно нас провадять до нашої мети — неба, рятуючи від численних небезпек. Ми маємо обов'язок про них пам'ятати, зокрема про Ангела Хоронителя та св. Архангела Михаїла, адже нині диявольський вплив щораз більше поширюється у світі, тому нам необхідна їхня могутня допомога.

МОЛИТВА ДО АРХАНГЕЛА МИХАЇЛА

О князю всіх небесних воїнств,
Безсмертний, славний Михаїле,
Впада у вічі блиск достоїнств,
Ведеш на небо синьо-біле.

Ти вірний охоронець Церкви,
Слуга в світлиці Бога-Пана.
Диявол часто напівмертвий
Втіка вітриськом: сила знана.

Відважний воїн Пресвятої Тройці,
Надіє наша в горі, смерті.
Ясніють, мов кришталь на сонці,
Твої сліди, злом не затерті.

Сповняєш волю Спаса радо,
Хорониш від спокус лихого
І від гріхів, бо кожен ядом
Є для душі, що йде із Богом.

Лице теж Боже є знайомим
Для тебе, людства охоронче.
У дальні, неземні хороми
Дістатись серце вперто хоче.

Стаємо враз перед тобою,
Архангеле, забувши страх,
Бо ж ти не дихаєш зимою
І бачиш правду в небесах.

бр. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

9 листопада 2004 року виповнюється 50 років життя ***о. Андрію Явдощаку, ЧСВВ*** *з Боронявського монастиря на Закарпатті, відважному душпастирю, зокрема у часи підпілля нашої Церкви. 24 листопада цього року виповнюється 60 років* ***о. Боніфатію Залуцькому, ЧСВВ,*** *активному місіонеру з Бразилії, який тимчасово душпастирює у Португалії.*

Редакція "Місіонаря" бажає отцям-ювілярам подальшої наснаги для проповідування і свідчення Христового Євангелія на многії і благії літа!

ТИ НІКОЛИ НЕ САМ, Я ЗАВЖДИ З ТОБОЮ!

Якби Ісус хотів заговорити власне у цій хвилині до кожного з нас, що б Він нам сказав? Може, промовив би такі слова:

"Дорогий друже! Я є твоїм Приятелем. Знаю, що не можеш Мене побачити, ані доторкнутись, але це не означає, що Я не є з тобою увесь час. Близько дві тисячі років тому сказав Я слова, котрі й сьогодні мають таке саме значення: "Прийдіть до Мене всі втомлені й обтяжені, і Я облегшу вас. Візьміть ярмо Моє на себе й навчіться від Мене, бо Я лагідний і сумирний серцем, тож знайдете полегшу душам вашим" (Мт 11, 28-29).

Чи ти, власне, не когось такого шукаєш? Когось, хто укладе з тобою приятельський пакт, хто буде ділити з тобою життя? Пам'ятай, Я надалі є тихий і покірний серцем, бо така Моя Божа природа; пам'ятай, що Я є з тобою завжди.

Ти можеш не усвідомлювати цього, але Я добре знаю, чим є самотність, відсутність підтримки і смуток. Може, тебе це заскочить, але багато років перед Моїм народженням у стаєнці пророк Ісая передбачив, що Я з'явлюся на землі як правдива Людина. Ось як він Мене описав: "Не було в Ньому ні виду, ні краси..., ні вигляду принадного не було в Ньому" (пор. Іс 53, 2). Він сказав про Мене також такі слова: "Зневажений, останній між людьми, чоловік болів, що зазнав недуги; немов людина, що перед нею обличчя закривають, зневажений, і люди Його нізащо мали" (пор. Іс 53, 3). Усе це Я пережив, як людина, у Своєму земному житті. Я знаю, що означає бути самотнім і відкиненим близькими тобі людьми.

Знаю, як прикро, коли не вірить тобі родина. Коли Я покликав Дванадцятьох і розпочав виголошувати науки, Мої брати не вірили в Мене. А одного разу хотіли Мене стримати, кажучи: "Він не при собі!" (Мк 3, 21). Знаю, що означає бути відкиненим власною родиною. Знаю, як ти себе почуваєш, коли насміхаються з тебе і висміюють твою поведінку, хоча робиш те, що вважаєш за потрібне.

Більшість років Мого дорослого життя Я змушений був жити між людьми, котрі не дуже добре до Мене ставилися і навіть вороже. Первосвященики Мене ненавиділи і увесь час пильно спостерігали за Мною, чекаючи на якийсь знак, котрий міг би піддати сумніву правдивість Мого посланництва або пізніше послужити на судовому процесі, як доказ проти Мене.

Знаю, що означає бути самотнім. Провів Я наодинці у пустелі сорок днів. Більшість часу Я почував Себе дуже добре, тому що міг втішатись близькою присутністю Мого Отця. Але також тоді диявол Мене спокушував. Знаю, отже, як людина себе почуває, коли диявол підсуває їй злі думки.

Міг Я перенести самотність, бо знав, що Мій Отець був біля Мене. Справді, не був Я сам. І хотів би, щоб ти знав, що також не є сам. Я обіцяв, що буду з тобою, незалежно від того, чи відчуватимеш Мою присутність, чи ні. Якщо Я так кажу, то можеш на Мене покластися, Я ніколи не говорю неправди.

Може, ти мав досвід самотності або смуток після відходу чи смерті близької тобі людини? Знаю, як ти почував себе тоді. Коли перебував Я на землі, Мій близький приятель Лазар помер. Прибувши до нього додому, Я відчував такий самий біль і порожнечу, як відчували його сестри Марія та Марта. Я був дуже зворушений і плакав разом із ними. Знаю, що людина відчуває, коли

помирає хтось їй близький. Знаю, як болить її розлука з близьким приятелем...

Знаю також, як пригноблює та хвилина, коли хтось відвертається від тебе. Зі Мною також таке трапилось. Один з найприкріших у Моєму житті досвідів трапився перед Моїм розп'яттям. Провів Я три плідні роки з Моїми Дванадцятьма приятелями. Об'єднували нас подорожі, разом ми проводили час. Я їх любив з глибини Свого серця. Однак із Юдою почало щось злого діятись, а вкінці він Мене зрадив. Ти, напевне, читав про це в Біблії, але чи застановлявся над тим, як чується той, кого зрадила найближча йому особа?

Однак це не був кінець розчарувань у Моєму житті. Декілька Моїх учнів пішли зі Мною до Оливного саду. Мені було дуже погано, бо Я знав, що повинен справитися із невимовно великим терпінням — смертю за гріхи всього людства. Я попросив Петра, Якова та Івана, щоб молилися разом зі Мною, а вони заснули! Підвели Мене, коли Я дуже сильно потребував їхньої підтримки. А так багато могли би Мені допомогти у важкій хвилині, повній смутку, самотності й неспокою.

Коли Юда і первосвященик у супроводі великої юрби прийшли, щоб Мене заарештувати, Мої приятелі втекли, щоб рятувати своє життя. А потім Петро, Мій учень і один із Моїх найближчих приятелів, прилюдно відрікся Мене три рази! Це дуже болить, коли хтось, кого любиш, відрікається знайомства з тобою.

Найбільш самотнім був Я, коли прибили Мене до хреста. Відкинення і зневага людей були прикрі, але Я міг це знести. Для того, щоб зрозуміти, що Я хочу зараз тобі сказати, мусиш усвідомити суть Моїх відносин із Моїм Отцем. Під час Мого перебування на землі Я постійно був у близьких відносинах з Моїм Отцем. Цей наш зв'язок можна назвати досконалою дружбою. Не було такої хвилини, щоб ми не мали взаєморозуміння. Я ніколи не відчував віддалення від Отця.

На хресті взяв Я на Себе гріхи всіх людей. Ці Мої пережиття неможливо описати. Ніхто не зможе зрозуміти, якими є страшними ці страждання. І власне у цей найважчий момент, коли Я так потребував любові й присутності Отця, Його не було! Не міг Він оточити Мене Своєю опікою, бо в ту мить Я був винен за всі гріхи світу. Поєднання вини за гріхи людей зі свідомістю того, що полишив Мене Мій улюблений Отець — це був Мій найболючіший досвід. І тоді Я скликнув сильним голосом: "Боже Мій, Боже Мій, чому Ти Мене покинув?" (Мт 27, 46). *(Закінчення у наступному числі).*

Переклад з польської мови
бр. Макарія Солюка, ЧСВВ

СВЯТА ТАЙНА ОЛИВОПОМАЗАННЯ

У цій статті поведемо мову про Святу Тайну Оливопомазання, яку називають ще "маслосвяттям". Цю Святу Тайну, як і інші чотири Святі Тайни (Хрещення, Миропомазання, Покаяння і Пресвятої Євхаристії) повинні приймати всі християни, на відміну від Святих Тайн Подружжя і Священства.

Свята Тайна Оливопомазання – це одна зі семи Святих Тайн, які ведуть людей до спасіння. Ця св. Тайна встановлена Божественним Спасителем, Який дав Своїм апостолам владу лікувати хворих і тим способом постійно залишається у Церкві як єдиний Лікар душ і тіл. Цю Тайну першим застосував у практиці св. апостол Яків, який дав конкретні вказівки щодо її уділення. У своєму посланні він пише: "Нездужає хтось між вами? Хай прикличе пресвітерів церковних і хай вони помоляться над ним, помазавши його олією в ім'я Господнє, і молитва віри спасе недужого, та й Господь його підійме; і як він гріхи вчинив, вони йому простяться" (Як 5, 14-15).

Згідно з наукою св. Церкви, тільки священик і єпископ може уділяти цю Святу Тайну. Хворого помазується освяченою олією. Першу згадку про посвячення олії знаходимо у творі св. Іполита "Апостольська традиція" на початку 3 ст. Він пише, що після Служби Божої єпископ освячував олію для помазання хворих. У 5 ст. в Єгипті помазували очі, вуха і уста хворих олією, змішаною з освяченою водою. У 7 ст. у Царгороді помазування відбувалося тільки у храмі, в дуже урочистий спосіб, де сім священиків благословили олію. У Східній Церкві такий звичай залишився у деяких місцевостях досі, але з практичних причин цю Святу Тайну як на Сході, так і на Заході уділяє один священик там, де є хворий (наприклад, у лікарні, вдома, в дорозі тощо), і цього достатньо для її дійсності.

Ця Свята Тайна повертає важкохворій людині здоров'я душі, а дуже часто навіть фізичне здоров'я, якщо воно корисне для її спасіння. Вона, навіть якщо хворий не видужає, підносить його на дусі, пригадуючи зі св. апостолом Павлом, що всі ми несемо у своєму тілі терпіння, які з'єднуємо з терпіннями Христовими у Його Містичному Тілі, яким є Церква, а ці терпіння мають спасительний вимір (пор. Кол 1, 24).

У задумі Божому Свята Тайна повинна приносити духовне зцілення, полегшення фізичного болю і страждання. У моїй священичій практиці було багато випадків, коли людина, яка прийняла Святу Тайну Оливопомазання у реанімації, за якийсь час сама приходила до церкви, приступала до Святих Тайн Покання і Євхаристії, хоч потім недовго пожила. Ця Свята Тайна дала людині фізичне зцілення. Завдяки їй людина встала з постелі недуги і повернулася до повноцінного життя. Господь дарував цій людині ще одну нагоду, щоб подбати про спасіння власної душі.

Священик, помазуючи хворого освяченою олією, молиться у молитві під час уділення Святої Тайни Оливопомазання такими словами: "Отче Святий, лікарю душ і тіл, що послав Свого єдинородного Сина, нашого Господа Ісуса Христа, Який лікує людей з усякої недуги і визволяє від смерті, зціли помазанням цим Свого слугу *(ім'я)* з усякої душевної і тілесної недуги". З цих слів молитви бачимо, що ця Свята Тайна справді при-

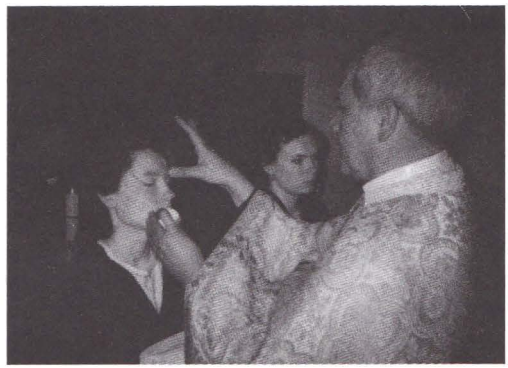

значена для оздоровлення. Священик помазує очі, вуха, ніс, уста, руки і ноги, а також груди, просячи Божого захисту від спокус, які через ці члени тіла могли би увійти у людину.

Цю Святу Тайну можна уділяти важкохворій людині у тій самій недузі лише один раз. Її по можливості слід уділяти в присутності всієї родини, щоб вона підтримувала хворого на дусі Родина повинна підготувати столик, поставити на ньому хрест і дві свічки. Все інше, необхідне для уділення цієї Святої Тайни, священик приносить зі собою.

Святу Тайну Оливопомазання може приймати християнин як у свідомому, так і несвідомому стані. Бажано, щоб людина її приймала, коли ще розум її не затемнений недугою. Хворий, який є у свідомості, повинен хотіти прийняти цю Святу Тайну, він повинен вірити, що це сам Господь навідався до нього, щоб його вилікувати. Бо якщо хворому накинули її ззовні, без його внутрішнього бажання і волі, то це буде тільки зовнішній вияв без внутрішньої дії. Господь у Своїй всемогутності не виключає свобідну волю людини. Пам'ятаймо, що він нікому не дає Своєї благодаті насилу.

Свята Тайна Оливопомазання скріплює людину до боротьби зі спокусами. Ті, хто пережив хвилини клінічної смерті, засвідчують, що в той час людина зазнає надзвичайних спокус, які при смерті іноді є сильнішими, ніж були у житті (наприклад, спокуса до гріха нечистоти може бути вдесятеро сильнішою). Диявол усвідомлює, що це в нього останній шанс привести людину до пекла, позбавити її спасіння, тобто до можливості бути з Богом і оглядати Його. Тому ті хвилини є найважчими випробуваннями у житті людини. Ця Свята Тайна у важкі смертельні хвилини дає людині духовну Божу допомогу і захист. А ми знаємо, що там, де Господь допомагає, уже ніяке зло не може нашкодити.

Св. Тайна Оливопомазання дає хворому прощення гріхів тоді, коли він не може прийняти Святої Тайни Покаяння (наприклад, перебуває у комі або в психічному розладі). Св. апостол Яків говорить: "Якщо він гріхи вчинив, то вони йому простяться" (пор. Як 5, 15). Коли людина, наприклад, вже не може говорити чи втратила свідомість, священик намагається збудити щирий жаль за гріхи у серці каянника заохотою і відповідними молитвами.

Не потрібно боятися приймати Святу Тайну Оливопомазання, бо дуже часто думають, що коли священик цю Святу Тайну уділяє, то людина помре. Щоправда, часто кличуть священика тоді, коли людина вже є на порозі смерті, тому ця Свята Тайна співпадає з хвилиною її смерті, але це не означає, що вона спричинила цю смерть. Ця тайна спричинила тільки одне: легку смерть, смерть без гріха, смерть у чистоті.

о. Ігор ЯЦІВ
(за циклом передач на радіо "Воскресіння")

ЛИСТОПАДОВИЙ ЧИН І ВАСИЛІЯНИ

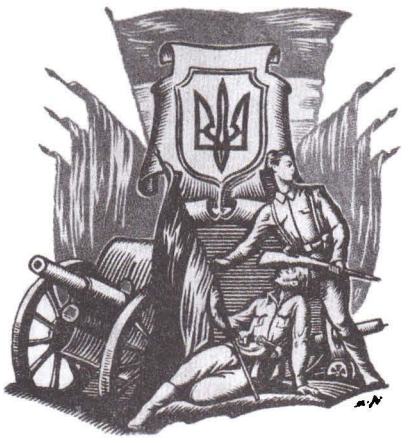

Ніч з 31 жовтня на 1 листопада 1918 року створила Листопадовий чин. У ту знаменну ніч галицька земля, яка від 1340 року перебувала в ярмі чужинців, повстала з гробу, неначе той Велет з поезії Лесі Українки.

Довгі роки панської неволі не придусили народного духу жителів західних земель України. І настав довгожданний час, коли їхні свідомі нащадки повстали, щоби бути господарями на своїй землі та й у своїй хаті.

Ця ніч, хоча зимна, листопадова, огріла теплом віри й життя, виплекала покоління борців, які прийдуть і вже не заникнуть в кайданах неволі, але зрушать остиглий народ до вільного життя. Бальзам листопада живив нове покоління цвіту нації, яке безперестанку тримало в руках смолоскип свободи.

Чин листопада поблагословив Господь з неба. У цих подіях взяли участь провідники народу, старшини, вояки і увесь народ землі Романа й Данила. До цього спричинилася також наша Церква києво-галицька, зокрема отці Василіяни, тобто Василіянський Чин.

Коли хочемо знати василіянський зв'язок з Листопадовим чином, то повинні ознайомитися з фактами. А вони є і залишаться в історії галицького краю. Найкращий доказ участі отців Василіян у Листопадовім чині – це реакція самих противників-ворогів. Коли загарбали галерчики Галичину, то одним із перших репресивних учинків був арешт усіх монахів Крехівського монастиря, навіть новиків. Вороги добре знали, яку роль відіграв оновлений у 1882 році в Добромилі Василіянський Чин.

Слід сказати, що пізніше, 19 травня 1919 року, заарештували поляки і завезли до Домб'є 42 Василіян, у тому числі 12 отців, 11 філософів, 8 новиків і 11 братів-помічників. 4 серпня того ж року їх було звільнено завдяки зусиллям єпископа Йосафата Коциловського, ЧСВВ, Апостольського нунція у Польщі. Однак вони не змогли відразу повернутися до своїх монастирів – їх було засуджено на домашній арешт у чотирьох латинських монастирях *(о. Ісидор Патрило, ЧСВВ "Нарис історії Василіянського Чину св. Йосафата")*.

Немає нічого злого, щоб на добре не вийшло, бо ув'язнені в Домб'є галицькі старшини саме в карцері знайшли покликання до Чину отців Василіян, як, наприклад, отці Андрій Трух, Матей Шепітка та інші. Були ув'язнені й інші отці з монастирів ЧСВВ. Наприклад, у львівських "Бригідках" перебував о. Мартирій Котович, що потому ревно трудився між нашими людьми в Бразилії, та ще більше в Аргентині. Він нераз згадував про дні в "Бригідках"...

Отець Яким Фещак, ЧСВВ був капеланом Української Галицької Армії і передвоєнним редактором "Місіонаря". Він помер на тиф на Великій Україні і

похований у Чечельнику неподалік Вінниці. За нього, згадаймо, царська охорона обіцяла грошову нагороду, як прийшли москалі 1914 року до Галичини. Він намагався вберегти наш народ від впливу москвофільства та роздору царського православ'я.

Тодішній головний настоятель о. Платонід Філяс, ЧСВВ був обраний до Державної ради і мав сан сенатора, як і галицькі єпископи. На нарадах Національної ради він запропонував провести загальну мобілізацію і одностайно стати проти наїзника. Однак його пропозицію деякі соціалісти висміяли, називаючи її мілітаризмом, хоча вона була однією з найбільш потрібних у листопадових днях і пізніших воєнних акціях.

Отже, бачимо, що Чин св. Василія не стояв збоку, коли прийшлося будувати свою хату-державу, а, навпаки, дав поважний внесок у цю будову. Дивно, що такі різні ревнителі й патріоти забувають про це світле минуле отців Василіян в історії України і сьогодні хотіли би представити їх як зрадників свого народу, вбачаючи у них польського троянського коня. Про це пише без жодних документальних доказів у своїй "Історії Української Церкви" о. Кость Панас. Історію треба добре вивчати і бути об'єктивним у своїх поглядах. Отці Василіяни можуть сміло глянути в очі своїм наклепникам.

Нехай ці декілька фактів, пов'язаних з листопадовими подіями, послужать не лише історикам, але й усім сучасникам за приклад для наслідування, а також і обов'язок віддати гідну пошану тим членам Василіянського Чину, які спричинилися до незалежності України.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ПРО СПОКУСЛИВОГО ЗМІЯ (2)*

Під час виступу перед чортівським загоном, що вирушав творити свою чорну справу на територію України, головний ідеолог сатанинського царства наголошував, що його відділ розробив стосовно цього ареалу спеціальні інструкції – т. зв. темники, які можуть бути корисними демонам у спокушуванні людських душ, щоб ізолювати їх від найлютішого ворога Люцифера, яким є Господь Бог.

Один із темників містить поради, на що слід звертати особливу увагу, як треба працювати серед елітної частини українського суспільства, яка в значній мірі впливає на поведінку і дії неелітної частини – тих "земних хробаків", для яких основним дороговказом у житті є Божі заповіді.

Темник починається загальними відомостями про сучасну українську еліту, яка сформувалась уже в пострадянський період, але яка здебільшого ще перенасичена залишками панівної тоді комуністичної ідеології. Подається поділ цієї еліти за різними ознаками, які, на перший погляд, не є надто суттєвими (наприклад, заможність, адже не завжди людину з достатком можна зарахувати до елітних верств суспільства). Заслуговує поділ цієї еліти за рівнем освіти і посадою, а також за місцем проживання і праці. Вказується на особливості праці чортенят у різних регіонах України, зокрема в її західних областях. Слід

** Матеріали на цю тему можете прочитати у двох минулих числах нашого часопису (чч. 9-10 за 2004 р.). Чекаємо ваших відгуків і статей-продовжень.*

зауважити, що загальна характеристика еліти досить, як, на нашу думку, деталізована.

У вступній частині темника в особливий спосіб наголошується на високій довірі Люцифера до чортенят, який послав їх у такий регіон, де ще так багато людських душ, які віддані Богові і яких за всяку ціну треба відштовхнути від Нього, а навіть більше: збаламутити людську душу до такої міри, щоб вона сприймала Бога як свого найбільшого ворога. Чортенята повинні бути гордими, що їм виявлена така велика честь Люцифера! Вони повинні докладати максимум зусиль, щоб ця еліта не тільки не виковзнула з-під їхньої опіки, але щоб вона була їхнім допоміжним знаряддям у зомбуванні чортівськими помислами своїх же співгромадян як з елітного, так і з неелітного середовища.

Ось головні сентенції темника й поради, які, як вважає визначний ідеолог сатанинських сил, можуть бути корисними демонам під час їхньої "роботи" в Україні. Низку порад із цього темника, які подаємо нижче, цей ідеолог використав у своїй наступній промові перед згаданим загоном дияволів:

1. Не можна допустити, щоби ті елітні верстви суспільства, які віддані Люциферу та його справі, під будь-яким приводом спілкувались з прихильниками нашого Ворога, бо це може мати негативний вплив і погані наслідки як на апологетів сатанинської справи, так і на представників еліти, погляди яких щодо існування і сутності Бога чітко ще не визначені.

2. Необхідно безперестанку втовкмачувати цій еліті, що всі їхні грішні поступки є правильними, що немає ні Бога, ні потойбічного життя, не буде Страшного суду, одним словом, щоб вони ніколи навіть не задумувалися над існуванням Бога. Вони можуть заперечуватти існування і нас – демонів, слуг Люцифера; і в цьому випадку їх слід толерувати, бо тут вони також є нашими надійними союзниками в боротьбі проти Бога!

3. Не можна допустити, щоби в елітних сім'ях хрестили дітей, бо такий крок може згодом у зрілому віці привести охрещеного до думки про існування вищої сили, тобто Бога. Пам'ятайте, що охрещена дитина в елітній сім'ї – це ляпас Люциферові!

4. Використовуйте розумовий потенціал цієї еліти у виробленні та пропагуванні безбожницьких ідей серед своїх однодумців, а особливо серед вірної Богові елітної частини суспільства. Нехай пишуть і видають безбожницькі книги та періодичні видання, у яких відсутні елементи моралі, пропагуються вбивства, чаклунства, насилля тощо. Видання такого типу мають бути особливо популярними серед молоді. Нашіптуйте, що тепер модно друкувати такі видання, а також заохочуйте молодь їх читати, якщо хочуть іти в ногу з модою, яку ми встановили.

5. Позаяк представники цієї еліти є освічені, то сприяйте у їх проштовхуванні на найвищі щаблі державних структур, у засоби масової інформації, а особливо на телебачення, щоби вони працювали на нас, для справи Люцифера й перемоги над нашим ворогом – Богом!

6. У цій верстві елітного суспільства є дуже сприятливе підґрунтя для масонства – своєрідного вільнодумства, яке в сучасній Україні, не дивлячись на його таємничість та обрядовість, стає щораз більше популярним. Тож підтримуйте масонський рух, хоча й з деякими морально-етичними принципами цього руху ми не погоджуємося. Однак важливим є те, що цей морально-етичний з релігійно-християнським підтекстом рух може внести певні елементи розчарування у цінностях християнської моралі. Особливо підтримуйте ті течії масон-

ДОБРИЙ ПАСТИР ЖИТТЯ СВОЄ КЛАДЕ ЗА ВІВЦІ СВОЇ

Це було під час визвольних змагань у 1919 році, коли вояки Української Галицької Армії перебували на Поділлі. Під натиском більшовицьких військ обози галичан тягнулись з півночі на південь Поділля. Затиснуті у кільце зі всіх сторін ворогами, вони не втрачали надії на своє майбутнє.

Був теплий вечір. Вояки розташувалися табором біля села. Як завжди, ввечері перед вояками з коротким словом виступив о. Яким Фещак, ЧСВВ, капелан війська.

– Дорогі мої брати у Христі! Ми знову знаходимося в іншій місцевості, але всюди зустрічаємо своїх людей. Вони не є для нас чужими. Це наші брати і сестри. Незважаючи на наше важке становище, мусимо допомогти селянам у нелегкий час жнив. Місцеві жителі ставляться до нас з довірою і любов'ю. Вони годують наше військо. Подякуймо їм своєю працею на полях. Допоможіть жінкам, як своїм матерям, працюйте так, немовби ви працювали на власних полях. Благословляю усіх вас на цю працю.

Вояки схвально прийняли прохання священика і всі разом вигукнули "згода". Протягом двох тижнів вони щоденно працювали на господарстві селян. Найбільше був задоволений о. Яким. Можна було бачити, як він з усмішкою заохочував до сумлінної праці не тільки вояків, але й селян, які щиро полюбили отця. Коли він приходив на поле, то біля нього радо збиралися люди, щоб послухати його. Це була найкраща місійна праця.

– Залишайтесь, отче, ще з нами. Ми би вас слухали цілий день, – говорили йому селяни.

І він залишався на деякий час з ними, наводячи цікаві приклади з життя, заохочуючи їх до взаємної любові і доброти.

– Що за людина, все знає і все розуміє. Як гарно Шевченка цитує і співає. Це справді Божий чоловік, – говорили між собою люди.

А на прощання вони йому казали:

– Дай вам Боже здоров'я, щоб ви могли далі навчати людей Божого слова.

– Нехай Бог вас усіх благословить! Щасти вам Боже! Йду, бо чекають мене ось там люди. Я ще вчора пообіцяв їм, що прийду до них, – весело говорив отець.

Та найбільшою радістю була неділя. Біля каплиці посеред села на Службу Божу зібрались вояки і жителі села. Здавалось, що це була одна громада. Співав на св. Літургії хор вояків. Всі разом молилися за Україну, за мир і єдність у народі. Під час проповіді о. Яким сказав:

– Дорогі брати і сестри у Христі! Зараз ідуть жнива. Колосок до колоска в'яжемо у снопи, в яких зберігається зерно, що колись завмерло і тепер дало новий плід. Слово Боже нагадує нам пшеничне зерно, яке

** У ч. 11 за 2002 р. було подано ще один спогад о. Мелетія Батога про життя і служіння цього відважного василіянського місіонера і капелана УГА.*

сіється на землю і перебуває в ній, а потім дає новий зріст. Слово впало в лоно Діви Марії, народжується, зростає мудрістю, літами й ласкою у Бога та людей. Цим Словом є Син Божий Ісус Христос. Настають жнива. Христос оздоровляє, виганяє бісів, воскрешає мертвих. Для нього настав час пити гірку чашу до дна і Він віддає Своє життя, щоб ми мали життя вічне. Подібно пшеницю жнуть, молотять, мелять, місять, печуть, ламають, жують і ковтають, тобто зерно вмирає, щоб продовжити нам життя.

Хліб, який під час освячення стане святим Тілом Христовим, об'єднує багато зернин. Саме Пресвята Євхаристія усіх нас об'єднує. І ми можемо об'єднатися у єдиній вірі у Христа. Адже всі ми у Христа хрестилися і в Христа зодягнулися, як каже св. апостол Павло. Зустрічав я тут людей, яких діди, а навіть батьки теж були уніятами, тобто з'єдиненими з Вселенською Церквою. Не по вашій вині нас роз'єднали, тому молімося, щоб усі ми були одно.

Дорогі мешканці села, перед вами стоять молоді вояки, які залишили своїх батьків, свої родини! Багато з них віддали своє життя і, як це зерно, завмерли у сирій землі. Не знаємо, яка доля нам судилася. Але без жертви немає майбутнього. У св. Євангелії пишеться, що "більшої любові ніхто не має від того, хто душу свою кладе за друзів своїх". І все це вони роблять заради своєї Батьківщини, якою є Україна. Ми щиро вам дякуємо, що нас розумієте, нас підтримуєте, що ви з нами разом. Молімося за нашу державу, ім'я якій Україна...

Багато людей, слухаючи проповідь о. Якима, обтирали сльози і кивали головами, стверджуючи сказані ним слова.

Після Служби Божої вояки співали як релігійні, так і національно-патріотичні пісні. Люди довго не розходилися з майдану. Цей день їм запам'ятався на ціле життя.

Швидко минув час. Настала пізня осінь, яка була дуже холодною і сльотливою. Серед війська бушувала епідемія тифу. З півночі наступали вороги і наше військо відступало у південні райони Поділля – Чечельника і Томашполя.

Вояки, знесилені хворобою і негодою, часто змушені були під натиском ворогів змінювати своє місце розташування. У кожному селі чи місті вояки залишали за собою братські могили. Більше як десята частина галицького війська хворіла на тиф. Майже кожен день вояки ховали когось зі своїх побратимів. Можна було часто чути тужливу пісню:

"Чекає вдома бідна мати,
Чекають сестри і брати,
А на могилах в чистім полі
Ростуть, як ліс, з берез хрести".

Отець Яким постійно був з хворими. Він не тільки сумлінно виконував свої священичі обов'язки, але, подібно до милосердного самарянина, приходив кожному на допомогу. Зранку до вечора він невтомно трудився, не забуваючи про молитву. Невдовзі і він захворів на тиф. Помер 11 лютого 1920 року в м. Чечельнику. Здійснились слова з його проповіді, яку недавно виголосив: він віддав своє життя з любові до всіх людей.

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

ЛИЦАР ВСЕЛЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Ім'я о. Осипа Лещука, непересічно талановитого проповідника нашої Церкви, богослова, письменника, громадського діяча намагалися недруги України стерти зі скрижалей нашої історії. Проте не можна заперечити, що він жив і творив. Цього року виповнилося 110 років від дня його народження.

Народився він на сам Святвечір 6 січня 1894 року в багатодітній родині в с. Стаї (нині Стаївка) Сокальського району на Львівщині. Його батьки Микита і Марія з роду Демків були хліборобами.

Навчався у народній школі з 1900 по 1905 роки, спершу в рідному селі, а потім у Белзі. У 1905 році продовжив навчання в українській державній гімназії у Перемишлі, яку закінчив на відмінно у 1913 році.

У 1913 році вступив на богословський факультет Віденського університету, де застала його Перша світова війна. У 1914-1915 роках продовжив богословські студії у Духовній семінарії у Кромержіжі (Чехословаччина), які організував о. д-р Йосафат Коциловський, ЧСВВ, пізніше перемиський владика-ісповідник *(нині блаженний УГКЦ)*. У 1915-1916 роках навчався на богословському факультеті Львівського університету. У 1916 році перервав студії і вступив у ряди Українських Січових Стрільців. Повернувшись з війни у 1919 році, закінчив навчання у Перемиській духовній семінарії у 1920 році.

Будучи учнем і студентом, відзначався сумлінністю у виконанні своїх обов'язків, допитливістю і працьовитістю. Доброта, товариськість, готовність допомогти іншим у біді, доброзичливий усміх – все це робило його улюбленцем серед шкільних товаришів і визначало повагу серед педагогів. Під час навчання опанував німецьку, чеську, угорську, польську, французьку, староєврейську, старослов'янську, старогрецьку і латинську мови. У його домашній бібліотеці були книги на дванадцяти мовах, які читав в оригіналі.

28 лютого 1921 року одружився з Ольгою Князь у Белзі, а через місяць того ж року владика Йосафат Коциловський висвятив його на священика у Катедральному соборі св. Івана Хрестителя у Перемишлі та невдовзі іменував новоєрея Осипа Лещука катехитом у народних школах.

Отець Осип навчав релігії у народних школах і гімназії у Раві-Руській і виконував обов'язки сотрудника в парафії Господнього Преображення до 1939 року. У душпастирському служінні був знаменитим проповідником і побожним служителем. У навчанні більше наголошував на вихованні, ніж на знанні матеріалу. Він поставив собі за мету давати молоді світло знання, виховувати її як українських громадян, які утримуються від вживання алкоголю і від куріння, і вести її шляхом як духовного, так і національного вдосконалення.

У 1923 році, в час першого голодомору в Україні, о. Осип, будучи головою філії "Просвіти" у Раві-Руській, на зборах товариства вперше написав Звернення-протест проти знищування свідомих представників українського народу.

1 вересня 1926 року заклав при Равській гімназії Марійську Дружину для старшої і Марійський Союз для молодшої молоді, куди вступила майже вся гімназійна молодь. При цих Марійських товариствах постала українська книгозбірня. У 1939 році нараховувалося близько тисячі книжок. Він також заснував у Раві-Руській Марійську Дружину пань, яка поряд із "Союзом Українок", "Просвітою" та іншими українськими організаціями вела велику навчальну та виховну працю серед громадян різних верств населення.

Отець О. Лещук подбав про заснування учнівського церковного хору. У 1928-1929 роках у Раві-Руській у батальйоні підхорунжих польської армії служило багато українців. З 18 українців було організовано хор, який співав св. Літургію. Отець Осип піддав учням думку організувати чотириголосий хор, який був утворений 1932 року. Хор співав Службу Божу і виступав на учнівських концертах.

До 1939 року заслужений катехит виховав близько 130 учнів на добрих християн і українців, які часто висловлювали свою пошану і вдячність дорогому учителеві усно, а деколи і письмово, наприклад, Петро Дужий у 1916 році написав "Спогад про незабутнього Педагога-Виховника о. Осипа Лещука".

Отець Осип проводив також харитативну діяльність, опікуючись хворими і обездоленими. На його домі в Раві-Руській при вулиці Лещуків є пропам'ятна таблиця з надписом "Опікун бідних".

Подружжю Лещуків Бог дав семеро дітей: Богдану-Йоанікію (нар. 1922), Созонта (1924), Тихона (1926), Марію (1929). Інших троє дітей померли одразу після народження.

Завдяки великій праці о. Осипа у Раві-Руській життя ставало цікавішим, духовно багатшим, змістовнішим. Один його сучасник написав: "Люди ішли до священика не лише за святою водицею. Осип Лещук допомагав чим умів і міг". Коли йому запропонували поїхати до США на працю, він відповів: "Краще каміння бити на своїй землі, ніж бути володарем на чужій". Як добрий пастир, залишався він зі своїм народом навіть у час найбільшої небезпеки. Люди тягнулися до нього, і не лише українці. Мав відкрите серце до кожного.

Отець О. Лещук був талановитим письменником-прозаїком. Залишив ряд літературних творів, серед яких: "Криваві сліди", "Ждала, ждала козака", "Ганя" та п'ять оповідань під спільним заголовком "Щоденники з Оленівки". Написав багато богословських праць, серед яких: "Етика", "Апологетика", "Вишкіл кандидатів Марійських Дружин". Останньому творові ректор Українського католицького університету о. Іриней Назарко, ЧСВВ таку дав характеристику: "Опрацював його один із найкращих знавців Марійської ідеології в нас, автор численних цікавих статей на ці теми... А його підручник вийшов таким, що подібного не знає Марійська література навіть у чужих мовах".

Отець О. Лещук отримав титул професора і крилошанські відзнаки (гідність протоієрея) у 1933 році.

У 1939 році о. Осип перебрався до рідного села Стаївка, де він успішно проводив антиалкогольну і антинікотинну діяльність. У 1941 році повернувся до Рави-Руської. 8 жовтня 1945 року був заарештований. Йому пропонували відректися своєї віри, за що обіцяли волю і відповідне становище. Однак він залишився вірним своїм релігійним переконанням. 18 червня 1946 року був засуджений на 10 років позбавлення волі. Вивезений до сталінських концтаборів на Полтавщині, де помер на празник Успіння Матері Божої 28 серпня 1949 року.

Отця Осипа Лещука справедливо можна зарахувати до найвизначніших греко-католицьких священиків минулого століття.

Тихон ЛЕЩУК,
м. Львів

ШАНОВНА РЕДАКЦІЄ!

Знаємо, що використання церковнослов'янської мови у Богослуженнях є засадою Російської Православної Церкви, яким вона, на мою думку, прикриває імперську політику Росії. З якої причини деякі греко-католицькі священики в Галичині та й на Закарпатті так дуже "обожнюють" церковнослов'янську мову, немовби без неї вірним немає спасіння?

Тарас Болехівський,
м. Самбір

Хай собі росіяни моляться як хочуть у себе вдома. В Україні повинні всі молитися українською мовою, навіть ті, які належать до Московського патріархату. А щодо тих, які себе називають греко-католиками, то наведу приклад самих греків.

У неділю 19 вересня цього року вся віруюча Греція, яка, як знаємо, є майже уся православна, запровадила у Богослуженнях використання новогрецької літературної мови. Грецька мова, як і кожна інша жива мова, розвивається, отож, настала велика різниця між мовою свв. Василія Великого та Івана Золотоустого і мовою сучасних греків. Грецька ієрархія ще минулого року вирішила ввести в дію це мудре рішення.

Однак цього не знають "ковпаківці" і деякі священики нашої Церкви, а далі стоять на своєму, вперто тримаючись незрозумілої мови вже багатьом сучасним українцям, зокрема молоді. Второпні і богобоязні люди знають, що мова має служити для доброго розуміння Божої науки і церковних Богослужень, і не роблять з мови своєрідного ідола. Ті, що тримаються такої "традиції", роблять себе посміховиськом перед усіма Католицькими Церквами, бо навіть вже африканці моляться своєю рідною мовою.

Відповів о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

* * *

У 1995 році видавництво отців Василіян "Місіонер" видало книжечку "Адорація Євхаристійного Ісуса", у якій є слова "криваві сльози Пречистої Діви Марії". У 1999 році в другому виданні вже було подано тільки "сльози". Який варіант є кращий?

Марія Скальська,
м. Стрий

Слід дотримуватися другого виправленого видання, тому що ніде у Святому Письмі і, як нам відомо, в усному Переданні не сказано, що Пресвята Богородиця плакала кривавими сльозами. Більше того, немає навіть згадки про те, що плакала (як, наприклад, знаємо, що Ісус плакав над Єрусалимом чи над гробом Свого приятеля Лазаря, плакали Магдалина, Марія, Марта тощо). Однак можемо здогадуватися про те, що Марія плакала, бо немає такої матері на землі, яка би не заплакала, дивлячись на катування і розп'яття свого Сина.

Знаємо, що недноразово її численні чудотворні ікони плакали правдивими людськими сльозами (наприклад, у Маріяповчі в Угорщині). Св. Церква багато з цих чуд затвердила. В Італії у 1982 році фігура Матері Божої плакала навіть кривавими слізьми. Однак Церква не затвердила поки що цього, тому в наших молитовниках не повинно бути жодної згадки про криваві сльози Пречистої Діви Марії.

ГАНЯ

...Ганя переживала ціле пекло, чуючи, як завзято воював її рідний тато з Христом і Його святими установами... Розпрощались і розійшлись...

– Ой тату, тату! – шепотіла посинілими губами... – Чому я до церкви не пішла, хоча б і сама!.. І тата не було, і мене...

Приволоклася під хату, відчинила двері і остовпіла. Батько тримав в обох руках великий образ і плював на нього.

– Тату, це гріх! – прискочила з криком, намагаючись вирвати батькові образ. – Це мамин.

– Мамин..? Це чортів! Розумієш? – засичав, відпихаючи її цілим тілом. – Дивися, що я зроблю з твоїм Богом, – і з тими словами підніс його догори і з усієї сили кинув ним об землю.

– Татунечку... – лементіла, нахиляючись, щоб його піднести.

– Досить мені цього дурману, – і став толочити образ ногами.

Дитина звивалася біля ніг батька, пробуючи захистити образ.

– Марш мені з-під ніг!

– Ні! Не вступлюсь, і по мені топчіть... – ридала Ганя під стусанами батька. Батько, тяжко відсапуючи, відступився до вікна і скреготав зубами. А тим часом дитина збирала пірвані і заболочені кусні образу і складала їх на купку. Нараз батько зірвався від вікна і прискочив до постелі. Одним рухом зірвав зі стіни її образець першого св. Причастя...

– Ісусе, зглянься на тата!.. – витягнула свої рученята... Але дарма... Зміряв її холодним поглядом і, спльовуючи на образець, кинув ним на землю...

– Це моя дорога пам'ятка. Татунцю, татунцю!.. – підняла його, стерла плювання і поцілувала.

– Кинь на землю!.. – закричав на ввесь голос.

– Ні! Ні в якому разі!.. Досить ганьби для Христа. Не зроблю цього! – сказала рішуче і, поклавши його на груди, накрила його своїми руками. Батько вдарив її в лице, з носа і з уст потекла кров.

– Вбий мене, а цього не зроблю!

Вхопив її обома руками і підніс догори.

– Кинь, бо тобою кину!

– Ісусе, Ісусе, Ісусе... – стогнала в руках батька.

Та він, видно, щось надумався, опустив її на землю і вхопив руками за край образця... Стиснув її ручки, і вона звалилася на землю. Падаючи, закрила собою образець... Перекинув її на другий бік і куснями став рвати дорогу пам'ятку, просяклу її кровцею. Не тямила, що далі з нею діялося. Коли опритомніла, лежала ще дальше посеред хати і в ручках стискала два зім'яті шматки свого образця...

– Вставай, доки будеш лежати! – промовив батько від стола. – Вже вечоріє... Швидше, бо прийдуть люди.

Ганя рухнулася, але не вставала, ... боялася, щоби не побачив батько кусні образка у її руках і їх не видер. Хотіла бодай це заховати для себе на пам'ятку.

– Ще довго буду тебе просити? – закрив книжку і встав із лавки. Миттю всунула оба кусні образка за пазуху і звелася...

– Обмийся, бо маєш кров на лиці... Це за твою впертість. Батька завжди треба слухати.

– Я все слухала б, якби тато не ображав Христа.

– Не мудруй, а роби, що тобі велю.

Ганя обмилася і вилізла на постіль... Накрилася маминим кожухом і водила очима за батьком, як світив лямпу. До хати ввійшов Хоць... Одночасно ввійшли... Кавон і Викроцький. Сидір посадив їх на лаві, вийняв кілька книжок...

– Негідні ці, що слухають священиків і ходять до чортової церкви... Вони – сини диявола... А ми – святі. Ми бачимо живого Бога!... Ось Він! Тут, тут, тут. На коліна падайте і руки складайте, – і з цими словами клякнув і голосно став говорити "Отче наш"...

Ганя, що весь час лежала спокійно..., скричала. Нагадала собі свій сон, і жаб, і тата, і зробилося їй страшно...

– Тату! Тату!!!... Я бачила чорта, страшного, з рогами...

– Вона хвора... – говорив батько і суворо дивився на дитину. – Лежи спокійно, Ганю... Бідна, затужила за матір'ю і часто має якісь привиди...

Через підгодини почали всі збиратись до відходу.

– Отже, ми, браття, – перша християнська громада і правдиві апостоли. Берімся до праці і навертаймо оцих наших поган до Христа...

Вже півроку мешкає Сидір зі своєю дитиною у винайнятій, просторій хаті над самою рікою... Спровадив зараз муляра і наказав чомусь помалювати усі стіни ззовні червоною фарбою...

І від цієї першої хвилини зненавиділа дитина цю хату, боялася її, наче якого упира, закривала очі, щоб не дивитись на криваві стіни... Хату завважили люди і приходили. Батько вітав їх..., запрошував до середини, просив сідати, розмовляв із ними дуже сердечно, а потім витягав книжку і читав. І щодня бачила вдома цих самих людей.., а посеред них, за столом, свого тата з зачервонілими очима, насяклими гейби жахливою фарбою стін. Не могла знести цього видовища і виходила надвір. Та й тут стіни дихали на неї тим самим страхом і втікала-втікала через кладку на пасовисько... від червоного жаху... Верталася обезсилена назад, шепчучи молитви, клалася спати і втомлена будилася другого дня зранку, щоб знову переживати те саме. Те саме й завтра, і післязавтра, й по тижневі, й місяцях. Аж одного дня ... увечері батько затримав її в хаті.

– Ти лишень слухай і переконаєшся, де правда... Ганю, зроби то для мене...

По довшій надумі сіла на лавку. Знову зійшлися люди... Навіть не глянула на них. Потонула в своїх гадках. Думала за свою маму. Втім, наче громом її вразило. В її вухах дзвеніли щойно сказані батьком слова: "Нема Тіла і Крові Христової, а лиш хліб і вино"...

– Неправду говориш, тату!.. – сказала твердо. – Як нема Тіла і Крові, то нема й Христа!...

Вмить батько був біля неї. Заточилася і впала на землю.

– Марш мені з хати...! – і з цими словами потягнув її через хату до сіней. Відтак зачинив двері, сів на своє місце і далі проповідав... А Ганя лежала хрестом посеред сіней і весь час шептала: "Ісусе, рятуй мого тата"...

Сміялася квітчаста весна, як маленька Ганя складала останню жертву за свого тата. Смерть підходила до неї невидимою ходою, без гомону і зойку, без жалю і плачу, щоб її пригорнути, поцілувати і перенести до Ісуса і любої мами.

Після пам'ятного вечора, як лежала хрестом у сінях, почула, гейби хтось шептав над її головою: "Умреш". Раділа з цієї вістки і всміхалася, коли татові гості переносили її до хати і клали на постіль. Кашляла цілу ніч, і тато дуже сердився, що не міг через неї спати... Натягала на голову кожух, щоб не було чути її кашлю, рукою притискала уста..., але стриматися не могла.

Другого вечора батько перейшов зі своїми гістьми до другої кімнати, ще не готової, і там також спав. І від цієї пори Ганя лежала самітня, одинока, зі своєю тяжкою недугою вдень і вночі, вичікуючи зустрічі зі своєю мамою. Вдень навідувався часами до неї батько, подавав їй їсти... і мовчки виходив, а вечорами чула з другої кімнати, як співали татові апостоли, а відтак пізно вночі розходилися... Раз прибігли до неї Касюня з Варварцею. Дуже її жалували...

– Я так хотіла б ще висповідатися, – промовила тихим голосом, – бо Ісус не прийме мене з гріхами!.. Побіжи, Касюню, до священика і попроси, щоби прийшов до мене, але зараз! Добре?..

По їх відході... перехрестилася і стала нагадувати собі гріхи. Перейшла все своє життя, перепрошуючи Ісуса за кожну провину... До хати ввійшов батько.

– Тату!..

– Що хочеш?...

– Хочу тебе перепросити!... Прости, що була нераз нечемною!

Вмовкла і, притискаючи батькову руку до своїх уст, кілька разів поцілувала. Нараз у сінях почулись кроки. Сидір миттю вискочив із хати... До неї доходила уривана розмова... "Хто це?" – питала сама себе, коли розмова ставала різкіша... Нараз закричала. Пізнала голос о. пароха.

– Тату, тату! – кликала захриплим голосом.

У відповідь задзвеніла клямка і прогомонів шорсткий батьків голос:

– Не входи до неї, я сам її приготовлю.

Якби її хто обухом по голові вдарив... Батько не впускає до неї священика.

– Тату, тату, милосердя!.. Ісусе, поможи! – і з цими словами стала зсуватися з постелі на землю... Напружила всі сили і рачки почала сунутися до дверей. Заходилася кашлем і важко дихала.., з трудом відчинила двері і з дива заніміла. Батько випихав священика, що стояв із Найсвятішими Тайнами і крізь плач впрошувався, щоб його пропустили до хворої.

Тату!.. – стогнала, звиваючись біля батькових ніг... – Тату, я вмираю!.. Я хочу прийняти Ісуса востаннє!.. – хлипала вголос, цілуючи батькові ноги, і тряслася всім тілом...

Священик тремтячою рукою діткнувся її, а відтак узяв на руки і поніс до хати... Коли Ганя висповідалася, попросила о. пароха, щоби попросили на хвилинку тата. Прийшов із книгою в руці.

– Тату, прощавайте!.. – прошептала, пробуючи піднести голову. – Тату... Я йду до Ісуса і мами... Прощавайте!..

Не підводив очей від книжки, якби не до нього були ці слова. Священик клякнув перед Найсвятішими Тайнами і став уголос молитися.

– За тата, за тата!.. – ледве чутно шепотіла... – Ісусе, наверни тата!..

Священик узяв Найсвятіші Тайни і вложив їй в уста дорогого Ісуса. Всміхнулася, післала батькові останнє слово: "Це за тебе". Зітхнула і вмерла...

Поховали маленьку Ганю коло мами... Людей було безліч, а найбільше малих дітей, лише бракувало її тата. Заходило сонце, як вкладали домовину в яму. А коли о. парох промовив слово, усі вголос заплакали. Пташки знімалися над головами людей і, співаючи, ніби кликали: "Не плачте, бо вона живе щасливо зі своєю мамою в Ісуса"...

Правда перемогла. Через півтора року прийшов на її могилку тато. Молився і плакав, просив прощення у своєї дитини і жінки. А на саме Різдво поєднався в церкві з Ісусом. *(Закінчення. Початок у ч. 10 за 2004 р.)*

о. Осип ЛЕЩУК

Український християнський часопис

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Головний редактор
о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ
о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Заступник головного редактора *Віра Арів*
Відповідальний секретар *Ігор Скленар*
Комп'ютерна верстка *Тараса Бродовича*

Адреса редакції:
м. Львів, 79019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел./факс 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net

Підписано до друку 30.10.2004
Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0.

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян "Місіонер".
80300, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 2004

ЗМІСТ

Слово редактора 289
Наміри Апостольства молитви на листопад 290
Наміри Апостольства молитви на грудень 292
К'яра Любік
"Слово життя" 293
Леся Штикало
Проща вервиці у Бучачі 295
Посвячення церкви Покрову Пресвятої Богородиці в Крехові 295
о. Ігор Яців
Завершив свою роботу Синод єпископів УГКЦ 296
Рік Преподобної Сестри Йосафати 296
Євгенія Грень
Велет духа жорстокої доби 297
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
До 400-ліття з дня вступу св. Йосафата у монастир 300
бр. Миколай Микосовський, ЧСВВ
Князь небесних сил 302
Молитва до Архангела Михаїла 303
Ти ніколи не сам, Я завжди з тобою! 304
о. Ігор Яців
Свята Тайна Оливопомазання 306
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Листопадовий Чин і Василіяни 308
Стефан Красноморець
Про спокусливого змія (2) 309
о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
Добрий пастир життя своє кладе за вівці свої 312
Тихон Лещук
Лицар Вселенської Церкви 314
Запитують – відповідаємо 316
о. Осип Лещук
Ганя 317

На обкладинці: блаж. препмуч. Зиновій Ковалик, ЧНІ.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

КРОСВОРД "ЦЕРКОВНИЙ"

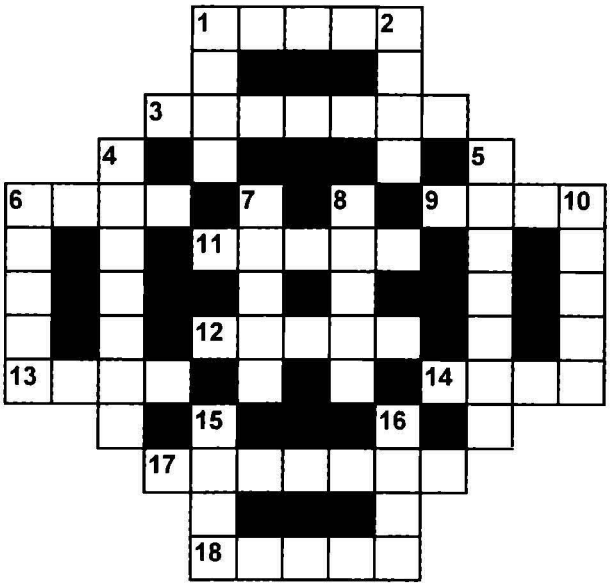

(три крапки замініть словом)

По горизонталі: 1. Святий, котрий жив у 5 ст. у Палестині й загинув мученицькою смертю за Христову віру разом із дружиною та двома доньками. 3. Один із найбільших святих українського народу й Христової Церкви, апостол єдності, архимандрит Полоцько-Вітебський, який став мучеником у Вітебську. 6. "Світу спасенне точить він ... за християнську Божую віру" (із пісні "Місто Солунське" о. Йосипа Кишакевича). 9. Внутрішній психічний світ людини, з її настроями, переживаннями та почуттями (безсмертна нематеріальна основа в людині, що становить суть її життя). 11. Святий, один із 12 Христових апостолів, після празника якого розпочинається різдвяний піст. 12. "... Солунське вбралось піснями: воїн Христовий завжди між нами" (із пісні "Радуйся, Димитрію" о. Василя Мендруня, ЧСВВ). 13. Апостол, брат св. Івана Богослова. 14. "Куди лиш простягається твоя благодать, архангеле Михаїле, звідтіль проганяється ... диявола" (зі стихири на празник Собору Архистратига Михаїла). 17."Голову твою, блаженний Святителю, безжалісно розсічено, але ... Бог завінчав її небесним вінком перемоги" (Утреня на празник святого священмуч. Йосафата). 18. Святі – мати Софія і її доньки Віра, ... і Любов.

По вертикалі: 1. Один із "малих пророків", автор однойменної книги. 2. Прабатько людського роду. 4. Святий з Єгипту, який у 4 ст. переніс до Царгорода мощі свв. Андрія, Луки і Тимотея. 5. Людина, яка перенесла жорстокі тортури за Христову віру. 6. Ім'я матері Івася Кунцевича. 7. Богослужіння у складі всенічної, що його відправляють у притворі та під час якого здійснюють обряд освячення хліба, пшениці, вина та єлею. 8. "Він за Церкву і за віру, як святий борець Христа, все, що мав, приніс в офіру: душу, тіло, кров, ... " (із пісні о. Йосипа Кишакевича "Пісню слави заспіваймо"). 10. ... і омега – початок і кінець. 15. Крісло для правлячого архиєрея. 16. "Архиєрею наш, Йосафате, мов ясна ... , ти засіяв, коли за єдність святої Церкви в тяжких терпіннях життя віддав" (із пісні о. Мелетія Лончини "О Йосафате").

Підготувала Леся ШТИКАЛО, м. Львів

Відповіді на кросворд "Фатімський", вміщений у ч. 10 за 2004 р.:

По горизонталі: 3.Бог. 4.Сад. 7.Доказ. 8.Росія. 9.Сонце. 10.Свято. 11.Сучасність.

По вертикалі: 1.Сон. 2.Час. 5.Таємниця. 6.Королева.

Блаженний преподобномученик Зиновій Ковалик, ЧНІ народився 18 серпня 1903 року в бідній селянській родині в с. Івачові Горішньому під Тернополем. Вступивши до Чину отців Редемптористів, перші монаші обіти склав 28 серпня 1926 року. Вивчав філософію і богослов'я у Бельгії. 9 серпня 1932 року був висвячений на священика в Україні.

Спершу душпастирював на Волині, а потім в Івано-Франківську. У 1939 році переїхав до Львова. Незважаючи на радянську окупацію, відважно виконував свої священичі обов'язки.

Уночі з 20 на 21 грудня 1940 року був заарештований енкаведистами у Львові. Протягом шести місяців перебування у тюрмі на "Бригідках" зазнав жорстоких тортур. У 1941 році загинув мученицькою смертю: його розіп'яли на стіні тюремного коридору на очах співв'язнів, засунувши в розпорений живіт мертве немовля.

Проголошений блаженним 27 червня 2001 року Папою Іваном Павлом II у Львові.

Кров мученицька марно не проллється

Присвячується
блаж. Зиновію Ковалику, ЧНІ

Правдивий мученик — це той, що може так сказати:
"Живу не я, живе в мені Христос",
Який готовий кров свою пролляти,
Достойний співрозп'ястися з Христом.

Таким ти був, Зиновію Ковалик,
Пишається тобою рідний Чин.
Ти словом лікував душевні рани,
Чудесним співом Господа славив.

Безстрашно ти, як мужній проповідник,
Сотні людей до Бога навертав,
За те ти у в'язниці на "Бригідках",
Шість місяців неволі відбував.

Ні 28 допитів й погрози,
Ні побиття, що кров'ю ти стікав,
Сміливості і ревності не в змозі
Були зломити, що від Бога мав.

Коли людей впустили до в'язниці,
Щоб там прибрати гори людських тіл,
Була найбільшим жахом очевидців
Стіна тюремна – діло рук катів:

У 38, саме в розквіт сили,
Тебе на ній розп'яли, мов Христа.
В розпорений живіт тобі вложили
Вже мертве недоношене дитя.

Життя людині Богом раз дається,
В цьому Творець довершує Свій план.
Кров мученицька марно не проллється,
Бо свята кров на засів християн!

Любов ДІВЧУР